

HYVINVOINTISUUNNITELMA 2021 - 2024

1. JOHDANTO

Kuntalain ([10.4.2015/410](#)) mukaan kunnan tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Terveydenhuoltolaki ([30.12.2010/1326](#)) velvoittaa kunnan strategisessa suunnittelussaan asettamaan paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määrittelemään niitä tukevat toimenpiteet ja käyttämään näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia. Lisäksi päätöksenteon ja ratkaisujen valmistelussa on arvioitava ja otettava huomioon tehtävien päätösten ja ratkaisujen vaikutukset väestön terveyteen ja sosiaaliseen hyvinvointiin (EVA-menettely).

Kunnan on terveydenhuoltolain mukaan seurattava asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Näistä tulee raportoida valtuustolle vuosittain sekä valmistella kerran valtuustokaudessa laajempi hyvinvointikertomus. Lisäksi kunnan on nimettävä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahot ja eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Yhteistyötä tulee tehdä myös muiden kunnassa toimivien julkisten tahojen sekä yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Jos sosiaali- ja terveydenhuolto on järjestetty useamman kunnan yhteistoimintana, yhteistoiminta-alueen on osallistuttava asiantuntijana eri toimialojen väliseen yhteistyöhön sekä sosiaalisten ja terveysvaikutusten arviointiin alueen kunnissa.

Hyvinvoinnin edistämisen- sekä yhteistyövelvoite sisältyy myös nk. substanssilakeihin, joilla säädetään kunnan eri palvelutehtävistä. Näitä ovat mm. sosiaalihuoltolaki, lastensuojelulaki, varhaiskasvatustalaki, perusopetuslaki, lukiolaki, laki ammatillisesta koulutuksesta, oppilas- ja opiskeluhuoltolaki, nuorisolaki, liikuntalaki, laki yleisistä kirjastoista, laki kuntien kulttuuritoiminnasta, laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä.

Kunnat toteuttavat hyvinvoinnin edistämistyötä lisäksi toimeenpanemalla valtakunnallisten suunnitelmien ja ohjelmien linjauksia. Näitä ovat mm. Valtioneuvoston periaatepäätös [Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030](#), [Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma vuosille 2020–2030](#), [Kansallinen lapsistrategia](#), [Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma](#), [Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030](#).

Valmisteilla olevan [sote- ja pelastustoimen muutoksen](#) toteutuessa, hyvinvoinnin edistämisenvelvoite ei poistu kunnilta. Hyvinvointityö on tarkoitus huomioida valtiosuoksissa vuodesta 2023 alkaen, sillä [HYTE \(hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen\) –kertoimen](#) suunnittelu ja sen avulla valtiosuoksien määrittely tehdyn hyvinvointityön perusteella on tällä hetkellä valtakunnallisessa valmistelussa. [HYTE-kerroin](#) koostuu kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaa kuvaavista tietyistä indikaattoreista sekä toiminnan tulosta kuvaavista tietyistä indikaattoreista. Vaikka tämä järjestely on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2023, jo nyt tehtävä työ tulee vaikuttamaan indikaattoritulosten mukaisesti rahoitukseen.

Asukkaiden hyvinvointilannekuvan perusteella siis valmistellaan valtuustokausittain hyvinvointisuunnitelma, jossa on hyvinvointityön painopisteet tavoitteineen, toimenpiteineen ja vastuutahoineen. Suunnitelman toteutumista raportoidaan vuosittain valtuustolle ja

tarvittaessa voidaan tehdä muutoksia suunnitelmaan. Valtuustokausittain laaditaan laaja hyvinvointikertomus, jossa raportoidaan laajemmin asukkaiden hyvinvointitilanteesta ja toteutetuista toimenpiteistä.

Hyvinvointisuunnitelma voi toimia strategian laatimisen/päivittämisen tietopohjana. Lisäksi hyvinvointisuunnitelmaan kirjattujen asioiden tulisi näkyä vuosittaisissa talous- ja toimintasuunnitelmissa, ja toimia näin yhtenä johtamisen työkaluna. Hyvinvointisuunnitelmassa siis on tärkeää tunnistaa yhteisten tärkeimpien haasteiden vaatimat resurssit, ja saada ne talousarvioon mukaan.

Asukkaiden hyvinvointitilannetta voidaan kuvata erilaisilla valtakunnallisilla tai kunnan omilla mittareilla/indikaattoreilla, kokemustiedolla sekä erilaisten kyselyjen tuloksilla. Valtakunnallisia eri ikäisten asukkaiden hyvinvointitilannetta kuvaavia indikaattoreita on parhaiten saatavissa lasten ja nuorten tilanteesta joka toinen vuosi tehtävästä kouluterveyskyselystä.

Hyvinvointitilanne indikaattorituloksista huolimatta vaatii joka tapauksessa paikallista arviointia. Indikaattoritietoa käytetään lähinnä tavoitteiden hahmottamisessa. Lisäksi on kyse myös valinnoista ja asioiden arvottamisesta.

Hyvinvointityö on laajaa ja selviä syy-seuraussuhteita ei kaikille asioille ole. Hyvinvointitieto muuttuu hitaasti ja näin olleen pitkän aikavälin indikaattoritrendien tarkastelu on hyödyllistä eli seurataan hyvinvoinnin suunnan muutosta. Indikaattoritiedon tuottamaa hyvinvointitilannekuvaa on tämän vuoksi hyvä tarkastella myös kokemuspohjaisen tiedon perusteella. Samoin hiljaisten signaalien ennakoitua voi hyödyntää.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on kokouksessaan 22.9.2021 tehnyt pöytäkirjan, jossa pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen. Perustettu lasten- ja nuorten hyvinvointiryhmä sekä perhepalveluverkosto toteuttavat sosiaali- ja terveyslautakunnan pyytämää lasten ja nuorten erityistä hyvinvoinnin edistämistyötä.

2. HYVINVOINTITYÖN JOHTAMINEN JA KOORDINOINTI SASTAMALASSA

Hyvinvointityön kokonaisuuden koordinoinnista ja johtamisesta vastaa kaupunkikonsernin johtoryhmä. Hyvinvointisuunnitelman ja -kertomuksen hyväksyy valtuusto. Nämä asiakirjat käsitellään myös hyvinvoinnin edistämisen asiantuntija- ja vastuutahona toimivassa yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveyslautakunnassa mahdolliseen sote-/hyvinvointialue -muutokseen asti (Terveystieteiden laaki 12 §) sekä kaupunginhallituksessa.

Lainsäädännön mukaista väestöryhmittäistä tarkastelua tehdään Sastamalassa ikäryhmittäin ja sitä varten on perustettu ikäryhmittäiset hyvinvointiryhmät:

- lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä
- työikäisten hyvinvointiryhmä
- ikääntyneiden hyvinvointiryhmä.

Hyvinvointiryhmät ovat säädösten edellyttämien kriteerien mukaisesti monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmiin on kutsuttu kaupungin päättäjiä, edustajia nuorisovaltuustosta,

vanhus- ja vammaisneuvostosta, eri toimialojen edustajia sekä valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten toimijoiden (kuten järjestöt, seurakunnat, seurakunnat, yritykset) edustajia, jotka kunkin ikäryhmän kanssa toimivat. Näin lisätään eri tahojen tiedon huomioimista, osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia, toisten palveluiden tuntemusta ja yhteistyötä pyrkien välttämään päällekkäisiä toimia, lisätään osaamista yhdessä toimien sekä saadaan tietoa ja mahdollisuuksia tiedolla johtamiseen.

Hyvinvointiryhmien tehtävänä on ikäryhmäkohtaisesti asukkaiden hyvinvointitilanteen seuranta ja raportointi, hyvinvointisuunnitelman ja -kertomuksen valmistelu valtuustolle, palvelujen ja yhteistyön arviointi ja kehittäminen sekä kuntalaisten ja eri toimijoiden osallisuuden lisääminen. Hyvinvointia käsitellään ikäryhmittäin mahdollisimman kokonaisvaltaisesti, joten erillisiä hyvinvoinnin alatyöryhmiä, kuten ravitsemus- tai turvallisuustyöryhmää, ei ole.

Lasten ja nuorten hyvinvointiryhmän puheenjohtaja on kasvatusjohtaja, ja ryhmässä on laaja edustus lasten, nuorten ja lapsiperheiden kanssa toimivien tahojen edustajia. Ryhmä toimii myös nuorisolain (1285/2016 § 9) mukaisena ohjaus- ja palveluverkostonä. Osa lasten ja nuorten hyvinvointiryhmän jäsenistä kuuluu oppilas- ja opiskeluhoitolain (1287/2013 § 14) mukaiseen ohjausryhmään. Lasten ja nuorten hyvinvointiryhmälle asiat valmistelee perhepalveluverkoston ohjausryhmä, joka koostuu pääosin kaupungin lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelujen päälliköistä.

Ikääntyneiden hyvinvointiryhmän "rungan" muodostaa vanhusneuvosto asiantuntijoinen. Lisäksi hyvinvointisuunnitelmaa valmisteltaessa on kuultu ikääntyneiden kanssa toimivien eri tahojen edustajia. Vanhusneuvoston puheenjohtaja voisi olla jatkossa myös ikääntyneiden hyvinvointiryhmän puheenjohtaja.

Työikäisten hyvinvointiryhmän puheenjohtaja on perhe- ja sosiaalipalvelujohtaja, ja viimeistään sote-/hyvinvointialueen aloittaessa ryhmälle on valittava uusi puheenjohtaja. Ryhmään kuuluu kaupungin, Sotesin, Saskyn, yritysten, järjestöjen ja työterveyshuollon edustajia.

Lounais-Pirkanmaalle on valmisteltu [viisaan ja turvallisen liikkumisen suunnitelma](#), jonka sisältöä käsitellään ja ohjataan alueellisessa liikenneturvallisuusryhmässä.

Kaupunginhallitus on keväällä 2019 hyväksynyt [EVA](#) (vaikutusten ennakoarviointi päätöksenteossa) -ohjeet. Toimielinten asioiden valmistelijoille ja esittelijöille on järjestetty koulutusta EVA-menettelystä.

[Järjestöyhteistyötä](#) ohjaa järjestöedustajien kanssa yhdessä valmisteltu järjestöyhteistyön opas. Järjestöyhteistyön yhteyshenkilöt on nimetty ja löytyvät em. oppaasta. Lisäksi kaupungissa on 4 järjestöagenttia, jotka aloittivat valtakunnallisen Järjestö 2.0 -hankkeen myötä. Järjestöille myönnettävien avustusten kriteerit on määritelty kaupunginhallituksen (27.1.2020 § 17) hyväksymässä ohjeessa. Järjestöavustusten koordinoinnista vastaa avustustiimi. Järjestöyhteistyön koordinoivastuuta ja järjestöavustusten myöntämisen perusteita on ehkä tarpeen uudistaa valtuustokauden aikana.

Ehkäisevän päihdetyön rakennetta ja toimintaa on tarkasteltu Pirkanmaan kuntien kanssa yhdessä ja tätä kehittämistyötä jatketaan Pirkanmaan alueen sote -keskushankkeen myötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työryhmässä. Laatujohtaja / hyvinvointikoordinaattori on toiminut ehkäisevän päihdetyön vastuuhenkilönä ja myös tämä vastuuhenkilöasia tulee päättää hyvinvointikoordinaattorin vaihtuessa.

3. HYVINVOINTISUUNNITELMA 2021-2024

Vuonna 2021 päättyneellä valtuustokaudella hyvinvointisuunnitelman painopisteet olivat:

- hyvinvointijohtamisen uudelleen organisointi
- turvallisuustilanteen selvittäminen ja toimenpiteistä päättäminen
- sote-palvelujen kehittäminen kaupungin alueella
- hyvien käytäntöjen mukaisen toiminnan toteuttaminen ja kehittäminen
- terveellisten ja aktiivisten elintapojen edistäminen
- hyvinvointi-investoinnit

Hyvinvointityössä keskityttiin sekä hyvinvointirakenteiden ja -johtamisen kehittämiseen että hyvinvoinnin sisällöllisiin asioihin ja hyvinvoinnin kokonaisnäkömyksen muodostamiseen. Lyhyt yhteenveto valtuustokauden hyvinvointiasioiden toteutumisesta:

- Hyvinvointijohtamisen uudelleenorganisointi on toteutunut. EVA-menettelyn käyttöönotto on kesken ja siihen tarvitaan panostusta jatkossa. Myös suunnitelmien kiinnittymistä vuosittaisiin talousarvioihin on tarpeen kehittää.
- Turvallisuustilanteen selvittäminen on toteutunut ja tarvittavat toimenpiteet huomioidaan ikäryhmittäin hyvinvointisuunnitelmassa vuosille 2021-2024. Tarkempi selvitys turvallisuustilanteesta löytyy vuoden 2019 hyvinvointikertomuksesta [hyvinvointikertomus -nettisivulta](#).
- Sote -palvelujen kehittämistä on tehty monipuolisesti ja työ on jatkuva prosessi, jota pääosin tehdään jatkossa PirSote -hankkeessa.
- Hyvien käytäntöjen mukaisia toimia on toteutettu ja kehittäminen on jatkuvaa lähinnä eri hankkeiden kautta.
- Terveellisten ja aktiivisten elintapojen edistämistä on toteutettu. Tulokset eivät ole tavoitteiden mukaisia, joten panostusta elintapaohjaukseen tarvitaan jatkossa.
- Hyvinvointi-investointeja on toteutettu ja pitkän ajan liikuntapaikkasuunnitelma on valmisteilla.

Hyvinvointikertomus 2018-2021 on luettavissa [hyvinvointikertomus -nettisivulla](#).

[HYTE-kertoimen tulosten](#) mukainen asukaskohtainen euromäärä, jota käytetään osana valtionosuutta vuodesta 2023 on kehittynyt positiiviseen suuntaan; vuoden 2018 10,7 eurosta/asukas vuoden 2020 17,6 euroa/asukas.

[Teaviisarin](#) (terveyden edistämistyö) tulokset (maksimipistemäärä 100) ovat seuraavat:

Pisteet	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Kaikki sektorit	69	69	74	73	72	74	73	69	64	55	58	55	48
Kuntajohto	..	76	..	83	..	74	..	69	..	41
Perusopetus	..	66	..	67	..	67	..	68	..	66	..	63	..
Lukiokoulutus	72	..	69	..	65	58
Ammatillinen koulutus
Liikunta	81	..	85	..	84	..	87	..	88	..	57
Perusterveydenhuolto	67	..	63	..	63	..	60	..	64	..	55	..	48
Kulttuuri	..	43

Eri toimialojen Teaviisarin TOP 10 -lista (haasteet ja kehittämiskohteet) löytyvät [linkistä](#) hakukohdasta valitsemalla Sastamala.

[Menetettyt elinvuodet \(PYLL\)](#) ikävälillä 0 - 80 vuotta / 100 000 asukasta 2020: 5501.

Sastamalan kaupungin nettisivulla on päivittyvä kooste= [Kuntakortti](#) muutamista oleellisista kaupungin kehitystä kuvaavista tilastotiedoista.

Sastamalan asukasluku maaliskuun 2021 lopussa oli 24 068 ja sen ennakoitaan laskevan edelleen (vuosina 2017-2021; - 5,7%) huolimatta alkuvuoden 2021 65 asukkaan nettomuuttovoitosta. Asukkaat ikääntyvät selkeästi (+75-vuotiaiden määrä kasvaa) vuoteen 2030 mennessä:

- asukasluvun ennakoitaan vähenevän 3,4 % vuoteen 2025 mennessä
- työikäisten määrän ennakoitaan laskevan vuoteen 2025 mennessä noin 800 hengellä
- varhaiskasvatusikäisten, kouluikäisten ja toisen asteen ikäisten määrien ennakoitaan laskevan
- eläköityvien määrä laskee, mutta eläkkeellä olevien määrä kasvaa
- huoltosuhde (työvoiman ulkopuolella olevien suhde työvoimaan) on koko maan tasoa heikompi ja huoltosuhde heikkenee edelleen lähestyttäessä vuotta 2030
- mediaani-ikä kasvaa edelleen lähestyttäessä vuotta 2030. (Laesterä 11.5.2021 esitys johtoryhmässä).

Sastamalassa on vuonna 2021 alkavan valtuustokauden aikana menossa tai jo tiedossa tulevia monia valtakunnallisia, alueellisia sekä kaupungin omia hankkeita, kehittämistoimia ja selvityksiä:

- sote- ja pelastustoimen muutosvalmistelu
- työllisyyden edistämisen kuntakokeilu
- TE-palveluiden siirto kunnille
- 2-vuotinen varhaiskasvatuskokeilu 1.8.2021 alkaen
- oppivelvollisuuden laajentaminen 1.8.2021 alkaen
- digitalisaation lisääminen palveluissa
- kulttuuripääkaupunki -hanke mahdollisesti jossakin muodossa
- kulttuurihyvinvoinnin palveluohjaus Pirkanmaalla -hanke
- yritysalueita koskeva selvitys
- raideliikenteen kehittämistä koskeva selvitys
- joukkoliikennetehtävien organisoimista koskeva selvitys
- kiinteistörekisteriselvitys
- nuorille harrastustakuun Sastamalan mallin valmistelu
- kirjastoselvitys
- koronan jälkivaikutusten hoitaminen

- osallistuvan budjetoinnin kehittäminen
- [Hinku -verkostoon](#) kuuluvien kuntien velvoitteiden totuttaminen
- henkilöstömuutoksiin liittyvät suunnitelmat eläköitymisten johdosta
- merkittävä määrä investointeja.

Hyvinvointisuunnitelmaa valmisteltaessa kerättiin jokaisesta ikäryhmästä mahdollisimman paljon olemassa olevaa tilastotietoa, kokemustietoa sekä käytiin läpi kyselyjen tuloksia.

Hyvinvointia tarkasteltiin seuraavista osa-alueista käsin:

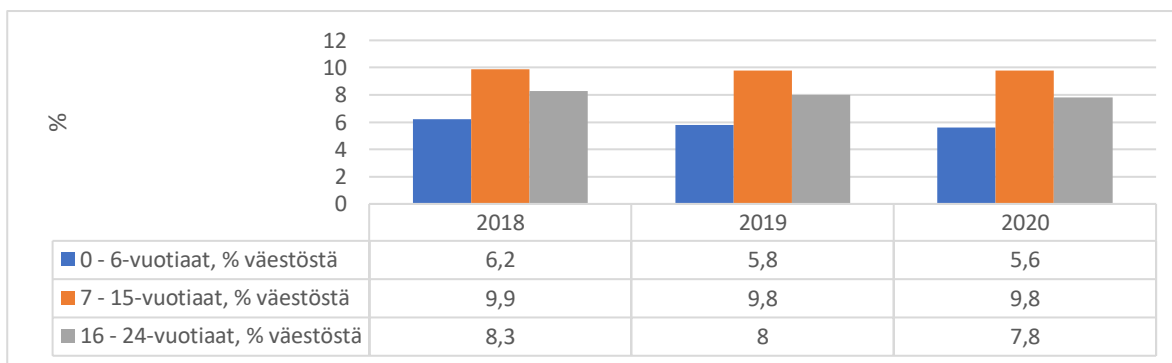
- terveys ja toimintakyky
- elintavat
- ihmissuhteet
- osallisuus
- oppiminen ja elämäntaidot
- elinympäristö

3.1 Lapset, nuoret ja lapsiperheet – tilannekuvasta hyvinvointisuunnitelmaksi

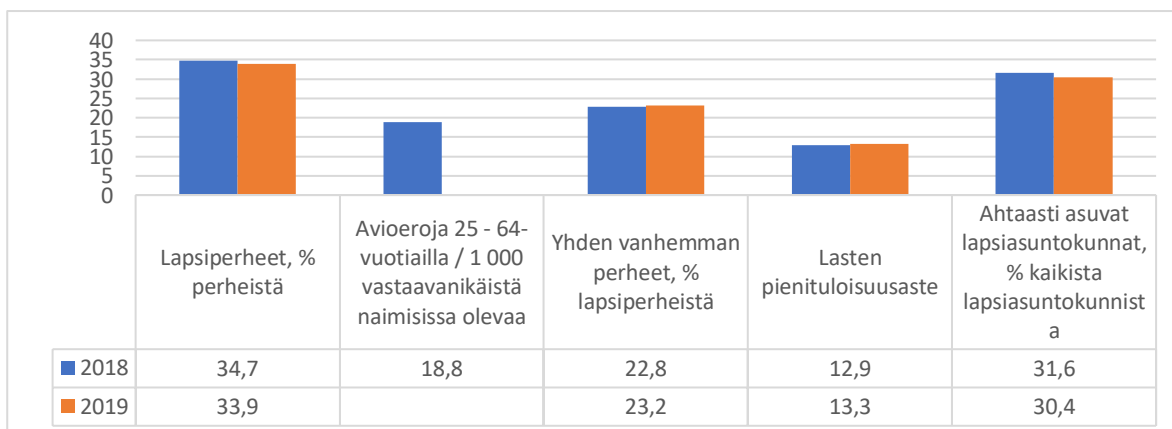
Tilannekuvaa muodostettiin hyvinvointiryhmän jäsenten kokemustiedon ja kyselyjen tulosten perusteella sekä käytettiin seuraavia tilastotietoja:

- [lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut 2018, 4 -vuotiaat lapset](#)
- [lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut 2018, 4-vuotiaiden lasten huoltajat](#)
- [kouluterveyskyselyn tuloksia](#)
- [Vipunen / tehostettu ja erityinen tuki](#)
- [Sotkanet](#)

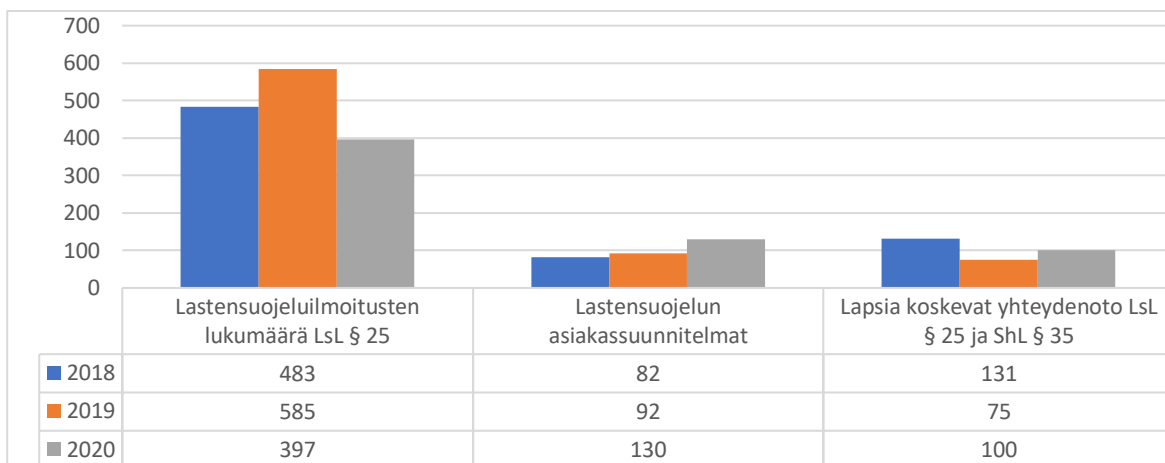
Lasten ja nuorten % -osuus Sastamalan väestöstä:

Taustatietoja perheistä:

Lastensuojelutilastoja:

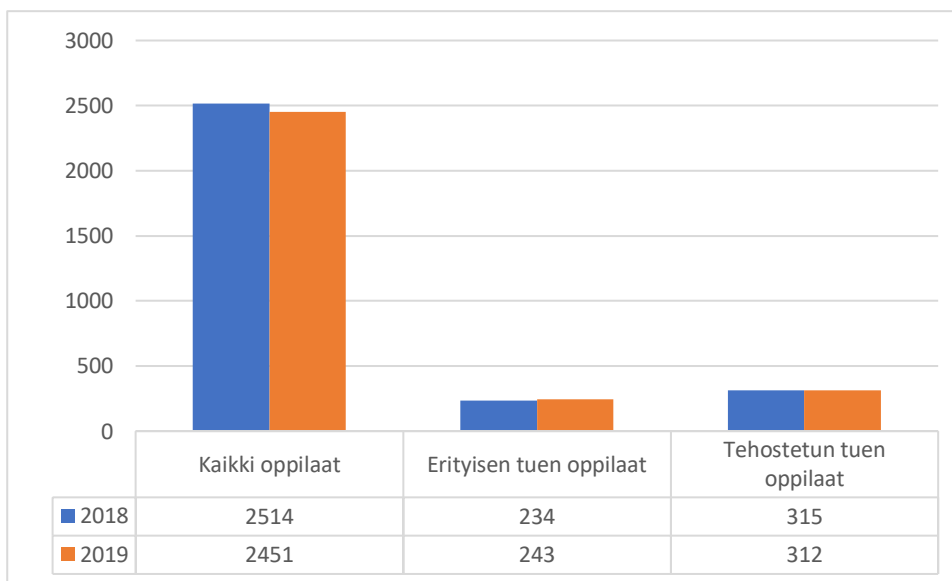
Sastamalan ja Punkalaitumen alueella toteutettavaan lapsiperheiden sosiaalityöhön sisältyvät sosiaalihuoltolain mukaiset perhesosiaalityön palvelut, perheoikeudelliset palvelut, lastensuojelun sosiaalityö, perhetyö, lapsiperheiden kotipalvelu ja virka-aikainen sosiaalipäivystys. Virka-ajan ulkopuolisesta sosiaalipäivystyksestä vastaa Tampereen sosiaalipäivystys.

Lapsiperheiden sosiaalityön palveluissa korostuu voimavarakeskeinen, perheitä tukeva sosiaalityö. Perheiden arkielämän haasteisiin pyritään vaikuttamaan ennaltaehkäisevästi perhesosiaalityössä esimerkiksi riittävän varhaisen puuttumisen avulla sekä erilaisten tukitoimien järjestämisellä esim. perheohjauksen, perhetyön, kotipalvelun, tukihenkilö- tai tukiperhetoiminnan avulla. Varhaisen tuen antaminen asiakkaalle on inhimillistä ja toisaalta myös kustannustehokasta. Matalan kynnyksen palveluna lapsiperheiden sosiaalityössä on käytössä Sotesin internet-sivuilta löytyvä Pyydä apua -nappi, jonka avulla perhe tai yksittäinen henkilö voi pyytää apua, ohjausta ja/tai neuvontaa mieltä askarruttaviin asioihin tai arkielämän haasteisiin. Työskentelyn tukena työntekijöillä on käytössään useita valtakunnallisesti suositeltuja menetelmiä, joihin heitä on koulutettu. Tällaisia menetelmiä ovat mm. Omin jaloin -työskentely, Theraplay -leikkihoito, Ihmeelliset Vuodet -vanhemmuusryhmät, mentalisaatioon pohjautuvat Vahvuutta Vanhemmuuteen ja Lapsi mielessä -vanhemmuusryhmät, perhearviointia, perheasioiden sovittelu- ja uusperheneuvontapalvelu, lapset puheeksi -toimintamalli, systeminen työskentelymalli sekä Nepsy-ohjaus.

Lastensuojelun palvelut kohdistuvat lapselle / nuorelle, jonka kasvuolosuhteet vaarantavat hänen kasvuaan ja kehitystään tai jos hän omalla toiminnallaan tai käytöksellään vaarantaa niitä. Palveluina lastensuojelussa ovat avohuolto, sijaishuolto ja jälkihuolto. Työskentelevä lapsiperheiden sosiaalityön eri sektoreilla ohjaa moninainen ja laaja lainsäädäntö. Lisäksi lapsiperheiden sosiaalityössä on laadittu omavalvontasuunnitelma, jonka avulla varmistetaan sosiaalityön laadukas ja asiakasturvallinen toteutus.

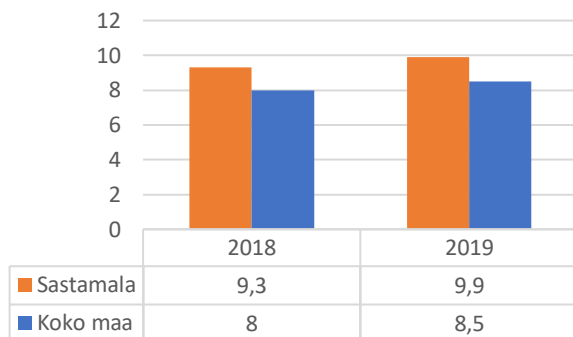
Lapsiperheiden sosiaalityössä työskentelee kolme tiimiä: perhesosiaalityön tiimiin kuuluvat kolme sosiaalityöntekijää, kaksi sosiaaliohjaajaa ja lastenvalvoja. Lastensuojelun tiimissä työskentelevät viisi sosiaalityöntekijää. Perhetyön tiimissä työskentelee neljä perhetyöntekijää ja kaksi kotipalvelutyöntekijää sekä vuoden 2021 ajan pilottihankkeessa yksi kotipalvelutyöntekijä, jonka asiakkaina ovat vammaispalveluiden lapsiperheet.

Erityinen ja tehostettu tuki perusopetuksessa:

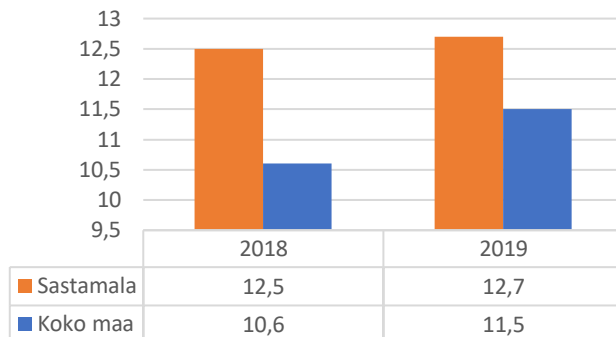

Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, on pedagogiseen arvioon perustuen annettava tehostettua tukea hänelle tehdyn oppimissuunnitelman mukaisesti. Tehostettua tukea annetaan silloin, kun yleinen tuki ei riitä. Erityistä tukea annetaan niille oppilaille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muilla tukitoimilla. Erityinen tuki järjestetään joko yleisen tai pidennetyn oppivelvollisuuden puitteissa. Erityinen tuki muodostuu erityisen tuen päätökseen perustuvasta erityisopetuksesta sekä muista perusopetuksen tukimuodoista.

Erityisen tuen oppilaiden osuus kaikista oppilaista

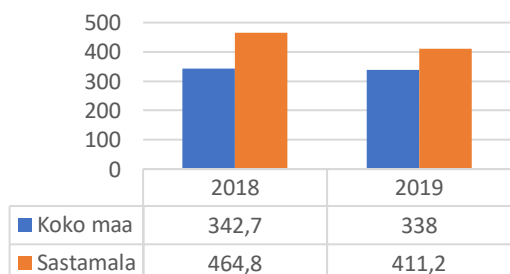

Tehostetun tuen oppilaiden osuus kaikista oppilaista

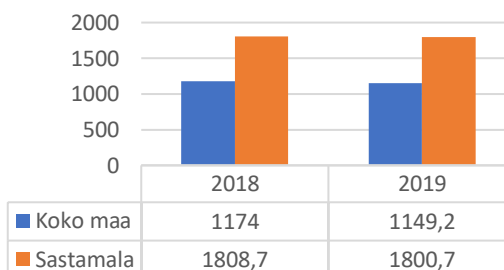

Palvelujen käyttötilastoja:

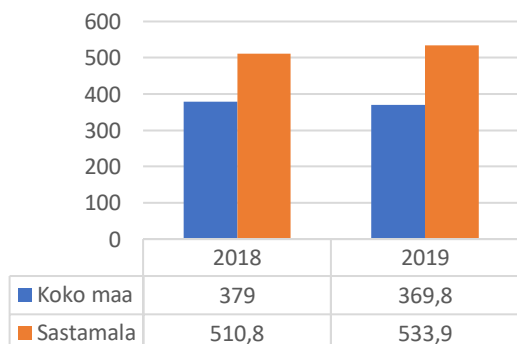
Esh:n avohoitokäynnit lastenpsykiatria / 1000 0-12 v

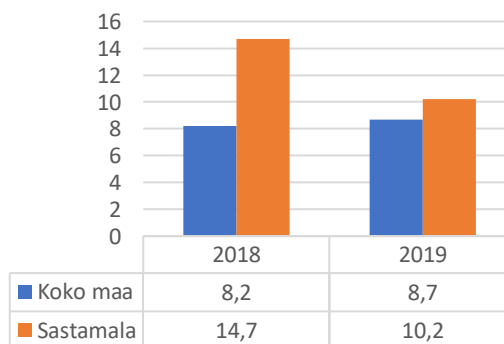
Esh:n avohoitokäynnit nuorisopsykiatria / 1000 13-17 v

Esh:n avohoitokäynnit psykiatria / 1000 18 v täyttäneitä

Psykiatrian laitoshoidon 18-24 v potilaat / 1000 vastaavanikäistä

Terveys ja toimintakyky

- lapset, nuoret ja vanhemmat ovat pääosin tyytyväisiä elämäänsä
- lapset ja nuoret kokeneet vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana kouluterveyskyselyn mukaan
- 64 % 12 vuotiaista tervehampaisia
- 33 %:lla vanhemmista pitkäaikainen sairaus tai terveysongelma
- 4 v lapsista 18 %:lla kolme viikottaista oiretta, yökastelua tai vaipan tarve sekä heinäilyä lähes joka yö
- lapset ja varhaisnuoret (8&9 lk) 27 % kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, 15 % kokee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta, 29 % on ylipainoisia
- nuorista ja nuorista aikuisista n. 20 % kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, reilu 10 % kokee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta, ammattioppilaitoksen oppilaista 32 % ylipainoisia, lukiolaisista 22 %

Elintavat

- 4 v:n vanhemmista noin puolet liikkuu vähintään 3 kertaa viikossa ½ h niin, että hengästyy, n. 10 % käyttää alkoholia humalahakuisesti vähintään 1x/kk
- 4 v 43 % syö päivittäin hedelmiä, marjoja ja kasviksia, 82 % nukkuu alle 11,5 /vrk
- lapsista ja varhaisnuorista 57 % raittiita, yli 30 % ei syö aamupalaa joka arkiamu, ei syö koululounasta päivittäin, 46 % harjaa hampaat harvemmin kuin 2x/pv, 36 % harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajallaan korkeintaan 1 h/vk, 40 % nukkuu alle 8 tuntia
- 8&9 lk 6 %, ammatillisen oppilaitoksen ja lukion opiskelijoista 10 % nuuskaa, 8&9 lk 8 %, ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista 34 % ja lukion oppilaista 3 % tupakoi päivittäin, 8&9 lk 11 %, ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista 33 % ja lukiolaisista 16 % tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, lisäksi kaikissa em. ryhmissä huumekekeiluja

Ihmissuhteet

- lasten ja nuorten vanhemmat ovat pääosin tyytyväisiä itseensä vanhempana, voivat jakaa iloja ja suruja puolison, isovanhempien ja ystävän kanssa, vanhemmat ovat samoilla linjoilla lastenkasvatuksen kanssa, perheen sisäiset ja ulkoiset suhteet toimivat hyvin, vanhemmat pääosin tyytyväisiä parisuhteeseen liittyviin asioihin
- lasten ja varhaisnuorten mielestä lasten ja vanhempien välinen vuorovaikutus on avointa ja vanhemmat tukevat ja kannustavat usein
- vanhemmat kokevat jonkin verran yhteisen ajan puutetta eivätkä pysty viettämään lastensa, puolisonsa ja ystäviensä kanssa aikaa niin paljon kuin haluaisivat
- 4 v 24 %:lla lapsen tavallisuudesta poikkeavaa impulsiivista käytöstä, 10 %:lla häiritsevää käytöstä, 34 %:a kiusattu kotona, hoidossa tai vapaa-ajalla
- reilu puolet perheistä ei syö yhteistä ateriaa iltapäivällä tai illalla
- jonkin verran yksinäisyyttä; ei yhtään hyvää kaveria tai läheistä ystävää, lisäksi koulukiusaamista

Osallisuus

- vanhemmat kokevat olevansa tärkeä osa eri yhteisöjä, mutta n. 5 % tuntee itsensä yksinäiseksi
- 41 % vanhemmista kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa lapsiperheille ja reilu puolet vanhemmista tietää näistä vapaa-ajan

toiminnan mahdollisuuksista, mutta viettää harrastuksissa vähemmän aikaa kuin haluaisi, 34 % vanhemmista kokee vapaa-ajan toimintojen sijaitsevan liian kaukana ja 16 % kokee ne liian kalliiksi

- 4 v lapsista noin 40 % osallistuu kerho- ja leikkitoimintaan, käyttää leikki- ja liikuntapaikkoja sekä osallistuu ohjattuun liikuntaan viikoittain, 11 % käyttää kulttuuripalveluja viikoittain, 18 % osallistuu kohtaamispaikan toimintaan
- lapsista ja varhaisnuorista noin 80 % viettää aikaa harrastuksen parissa vähintään kerran viikossa, harrastaa taidetta tai kulttuuria vähintään 1pv:nä/vk, n. 60 % tietää alueensa harrastusmahdollisuuksista, 34 %:n mielestä harrastuspaikat ovat liian kaukana ja 22 %:n mielestä kiinnostavat harrastukset ovat liian kalliita
- lapsista ja varhaisnuorista 37 %:n mielestä paikkakunnalla ei ole riittävästi oleskelutiloja nuorille
- nuorista ja nuorista aikuisista reilu 85 % harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa
- 15,6 % lukion 1&2 lk ja 26 % ammattioppilaitoksen oppilaista kokee, että heillä on hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa
- lapsista ja varhaisnuorista 55 % on osallistunut kouluruokailun suunnitteluun

Oppiminen ja elämäntaidot

- 78 % 4&5 lk, 61 % 8&9 lk, 72 % lukion 1&2 lk ja 82 % ammattioppilaitoksen oppilaista pitää koulunkäynnistä/opiskelusta
- varhaiskasvatuksen arvioissa huolta 18 %:n lasten sosiaalisista taidoista, 21 %:n kognitiivisista ja sosioemotionaalisista taidoista ja 18 %:n motorisista taidoista
- 4&5 lk:sta 3,4 %:lla paljon vaikeuksia lukemisessa, laskemisessa tai kirjoittamisessa
- 8&9 lk:sta 40 %:lla, lukiolaisilla 43 %:lla ja ammattioppilaitoksen oppilaista 39 %:lla vaikeuksia oppimistaidoissa
- 8&9 lk:sta 15 %:lla, lukiolaisista 13 %:lla ja ammattioppilaitoksen oppilaista 4%:lla koulu-uupumusta
- 4&5 lk:sta 45 %:lla koulustressiä

Elinympäristö

- 93 % vanhemmista kokee perheen arjen toimivan hyvin
- reilu 10 % vanhemmista on huolissaan jaksamisestaan ja kokee riittämättömyyttä vanhempana
- vanhemmalla on mahdollisuus saada tarvittaessa käytännön apua ja lastenhoitoapua usealta taholta
- vajaa 2 %:lla ei ole ketään, keneltä saa tarvittaessa käytännön apua ja 5 %:lla ei ketään keneltä saa tarvittaessa lastenhoitoapua
- 25 % vanhemmista tarvinnut omaan vanhemmuutensa ja jaksamiseensa ammattilaiselta tukea
- 27 % tarvinnut tukea parisuhteen ammattilaiselta
- 9 % tarvinnut ammattilaisen tukea perheen terveelliseen ravitsemukseen
- 52 % vanhemmista tarvinnut vähintään kahteen itseensä, lapseensa tai perheeseensä liittyvään asiaan ammattilaisen tukea
- 35 % vanhemmista vähintään yksi itseensä, lapseensa tai perheeseensä liittyvä ilmaisematon tarve ammattilaisen tuelle

- 66 %vanhemmista on tyytyväinen työnjakoon kotitöistä ja 76 % työnjakoon lastenhoidosta
- terveydenhoitajien arvion mukaan vain pieni osa perheistä tarvitsee tukea lapsen fyysisen terveydentilan, unen tai perheen sisäisen vuorovaikutuksen vuoksi samoin harva perhe tarvitsee tukea kasvatuskäytäntöjen vuoksi, perushoitoon ja huolenpitoon sekä arjen rytmittämiseen lapsen tarpeiden ja edun mukaisesti
- 70 % vanhemmista tarvinnut 4 v lapsen kasvuun ja kehitykseen, 21 % käyttäytymisen tai tunne-elämän ongelmiin, 12 % 4 v lapsen tai muun perheenjäsenen pitkäaikaisairauteen tai terveysongelmaan, 7 % 4 v lapsen painon hallintaan ammattilaisen tukea
- 24 % vanhemmista kokee laiminlyövänsä kotiasioita työn vuoksi
- 88 % vanhemmista kokee jaksavansa paremmin lasten kanssa, kun käy myös työssä
- 16 % vanhemmista hyväksyy lapsen tukistamisen tai luunapin antamisen
- 47 % vanhemmista on sitä mieltä, että perheen taloudellinen tilanne on kohtalainen tai sitä huonompi
- 11 % vanhemmista pelännyt ruoan loppuvan 12 kk:n aikana
- 18 % vanhemmista joutunut tinkimään ruoasta, lääkkeistä ja lääkäriissä käynneistä rahan puutteen vuoksi 12 kk aikana
- 88 % lapsista menee mielellään varhaiskasvatukseen
- 97 % lapsista nauttinut leikeistä ja leikkivälineistä varhaiskasvatuksessa
- 4 vuotiaista 7 % altistunut toisen tai molempien vanhempien humalahakuiselle juomiselle
- terveydenhoitajien mukaan osa perheistä tarvitsee tukea lapsen ikätasoisien kehityksen, ravitsemuksen, vanhemman ravitsemus- ja liikuntatottumusten, psyykkisen voinnin / mielenterveyden vuoksi
- reilu 10 % eri oppilaitoksien oppilaista on sitä mieltä, että oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opetusta
- 54 % 8&9 lk:n oppilaista, 58 % lukiolaisista ja 67 % ammattioppilaitoksen oppilaista sitä mieltä, että omalla paikkakunnalla helppo hankkia huumeita

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on valmisteltu lasten, nuorten ja lapsiperheiden tilannekuvan perusteella hyvinvointiryhmässä ja perhepalveluverkoston ohjausryhmässä. Sen painopisteet ovat:

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
1. VANHEMMUUS	1. Arjen hallinnan tukeminen	<ul style="list-style-type: none"> • kaikille apua arjen hallinnassa tarvitseville perheille tarjotaan apua viikon sisällä avun tarpeen ilmitulosta • lastensuojelutoimenpiteiden välttäminen 	<ul style="list-style-type: none"> • ohjausta saaneiden palaute • pienten lasten ja heidän perheidensä hyvinvointitutkimuksen mittareita • kouluterveyskyselyn mittareita • lastensuojelutilastot 	<ul style="list-style-type: none"> • Neuvokas perhe materiaalien käyttö perheille ja ammattilaisille • Lapset puheeksi -toimintamalli ja systeminen työote osaksi perustyötä • perhekerhoihin / -ryhmiin ohjaaminen • puhelinohjausta ja käytännön apua itsenäiseen arjen hallintaan pääsemiseksi • leirit • lastensuojelutarpeen arviointi 	<ul style="list-style-type: none"> • MLL • srk:t • neuvola • varhaiskasvatus • perusopetus • nuorisotyö • perheohjaus • perheneuvola • lapsiperheiden sosiaalipalvelut • etsivä nuorisotyö • työllisyyspalvelut
	2. Vanhemmuuden tukeminen	<ul style="list-style-type: none"> • kaikille tukea tarvitseville vanhemmille tarjotaan heidän yksilöllisiin tilanteisiinsa sopivaa ohjausta / ryhmätoimintaa • eroperheiden vanhemmuushaasteisiin löydetään ratkaisu • toimiva kohtaamispaikka, jossa tarjolla vertaistukea ja ryhmätoimintaa kuntalaisille 	<ul style="list-style-type: none"> • ohjausta saaneiden / ryhmiin osallistuneiden palaute • pienten lasten ja heidän perheidensä hyvinvointitutkimuksen mittareita • kouluterveyskyselyn mittareita 	<ul style="list-style-type: none"> • avoimet parisuhdeluennot • vertaisryhmät, • Ihmeelliset vuodet -ryhmä • eroperheiden sovittelut 	<ul style="list-style-type: none"> • srk • mt- ja päihdepalvelut • Tukitalo • neuvola • perheneuvola • lapsiperheiden sosiaalipalvelut • perheasioiden sovittelijat
2. TERVEELLISET JA TURVALLISET ELINTAVAT	1. Terveelliset ravitsemus- ja ruokailutottumukset	<ul style="list-style-type: none"> • perheet syövät pääosin ravitsemussuosittelusten mukaisesti • perheet syövät vähintään kerran päivässä yhdessä 	<ul style="list-style-type: none"> • pienten lasten ja heidän perheidensä hyvinvointitutkimuksen mittareita 	<ul style="list-style-type: none"> • terveellisen ravitsemus- ja ruokailutietouden jakaminen • Sapere -menetelmä varhaiskasvatuksessa 	<ul style="list-style-type: none"> • neuvola • varhaiskasvatus • perusopetus • oppilaskunnat

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
		<ul style="list-style-type: none"> kouluruokailu toteutuu virallisten kouluruokailusuositusten mukaisesti 	<ul style="list-style-type: none"> kouluterveyskyselyn mittareita Servin raportti kouluruokasuosituksen toteutumisesta 	<ul style="list-style-type: none"> kouluruokaraati /suosikkiruokapäivät TET koulun keittiössä valinnaisaineena kotitalous ravitsemusterapeutin palvelut terveystarkastukset energiajuomakeskustelun käynnistäminen oppilaiden ja opiskelijoiden osallistaminen kouluruokailun kehittämässä, esim. oppilaskuntatoiminnan kautta 	<ul style="list-style-type: none"> toisen asteen oppilaitokset koulu- ja opiskeluth vanhempainyhdistykset lapsiperheiden sosiaalipalvelut nuorisotyö etsivä nuorisotyö työllisyyspalvelut Servi ja ravitsemusterapeutit srk:t 4H -yhdistys Martat Sastamalan opisto
	2. Liikuntaa terveyden kannalta riittävästi	<ul style="list-style-type: none"> 80 % perheistä ilmoittaa liikkuvansa terveysliikuntasuositusten mukaisesti liikunnan ilon ja hyödyn löytäminen oman liikuntamuodon löytäminen 	<ul style="list-style-type: none"> pienien lasten ja heidän perheidensä hyvinvointitutkimuksen mittareita kouluterveyskyselyn mittareita terveysliikuntakysely 	<ul style="list-style-type: none"> arkiliikunnan merkityksestä tiedon välittäminen Nuorisopassi kaupungin liikuntapalvelujen sekä seurojen, järjestöjen ja yritysten järjestämät liikuntamahdollisuudet ja tapahtumat 	<ul style="list-style-type: none"> varhaiskasvatus liikuntapalvelut, seurat, järjestöt, liikuntayritykset oppilaitokset koulu- ja opiskeluth neuvolat kuntoneuvola /fysioterapeutit

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
				<ul style="list-style-type: none"> • liikunta- ja kuntoneuvoloiden käyttäminen ohjauksessa • vesiliikuntamahdollisuuksien järjestäminen • oppilaitoksissa liikunnan lisääminen koulupäivään • koulumatkaliikunta/ kävelevä koulubussi, kävely koulubussilta • kampanjat • liikuntasetelit • kuntosalivuorot • lähiliikuntapaikat • luontoliikuntareitit • terveystarkastukset • Leiki ja liiku –hanke • Liikkuva koulu –toimintamalli • Liikkuva opiskelu -toimintamallit 	<ul style="list-style-type: none"> • nuorisotyö • etsivä nuorisotyö • työllisyyspalvelut • tekninen toimi • työnantajat
	<p>3. Riittävä unen määrä kunkin ikäryhmän suositusten mukaisesti ja oikea-aikaisesti arjen toimintoihin nähden</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 80 % perheistä ilmoittaa nukkuvansa suositusten mukaisesti 	<ul style="list-style-type: none"> • pienten lasten ja heidän perheidensä hyvinvointitutkimuksen mittareita • kouluterveyskyselyn mittareita 	<ul style="list-style-type: none"> • lapset puheeksi –menetelmän käyttö • terveystarkastukset 	<ul style="list-style-type: none"> • neuvola • varhaiskasvatus • perusopetus • koulu- ja opiskeluth • lapsiperheiden sosiaalipalvelut • etsivä nuorisotyö

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
	4. Päihteiden käytön ja riippuvuuksien ehkäisy/asenteisiin vaikuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> perheiden itsetunnon vahvistaminen, päihteettömän elämän arvostaminen arjen ongelmien ja turvattomuuden vähentäminen tupakointi ja nuuskan käyttö vähenee 10 % rahapeliin pelaaminen vähenee 	<ul style="list-style-type: none"> pienien lasten ja heidän perheidensä hyvinvointitutkimuksen mittareita kouluterveyskyselyn mittareita: päihdeindikaattorit / Sotkanet 	<ul style="list-style-type: none"> Kimpassa –hankkeessa kehitettyjen toimintamallien jatkaminen puheeksi oton ja varhaisen välittämisen –toimintamallien käyttö Omin Jaloin – ja Valo-merkki –mallit Pakka –mallin käyttö Savuttomat vauvat ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä kohdistetaan erityisesti 4-6-luokkalaisiin (päihde-, asenne- ja arvokasvatus) 	<ul style="list-style-type: none"> työllisyyspalvelut neuvola varhaiskasvatus koulu- ja opiskeluth nuorisotyö perusopetus toisen asteen oppilaitokset ehkäisevän päihdetyön yhteishenkilö Poliisi lapsiperheiden sosiaalityö kaupat ravintolat mt- ja päihdepalvelut etsivä nuorisotyö työllisyyspalvelut srk:t työnantajat Tukitalo
	5. Normaalipainossa pysyminen ja siihen kannustaminen	<ul style="list-style-type: none"> normaalipainoisten määrä lisääntyy 10 % 	<ul style="list-style-type: none"> pienien lasten ja heidän perheidensä hyvinvointitutkimuksen mittareita 	<ul style="list-style-type: none"> puheeksi oton ja varhaisen välittämisen –toimintamallien käyttö lihavuuden käypä hoito –suosituksen käyttö 	<ul style="list-style-type: none"> neuvola koulu- ja opiskeluth ravitsemusterapeutti

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
	6. Hyvinvoinnin lisääminen taiteen ja kulttuurin keinoin	<ul style="list-style-type: none"> 100 minuuttia viikossa kulttuuria jokaiselle 	<ul style="list-style-type: none"> kouluterveyskyselyn mittareita kouluterveyskyselyn mittareita kirjaston tilastot museoiden tilastot kansalaisopistojen tilastot 	<ul style="list-style-type: none"> Leiki ja liiku –hanke Liikkuva koulu- ja liikkuva opiskelu toimintamallit Nuorisopassi Osallistuminen Pirkanmaan kulttuurihyvinvoinnin palveluohjauksen -hankkeeseen 2021-2023 Sastamalan Opiston vähävaraisten perheiden aktiivimaksut maksuttomat näyttelyt viestintä eri tavoista toteuttaa 100 min. kulttuuria viikossa ja tietoa kulttuurin hyvinvointivaikutuksista kulttuurihyvinvointihankkeen toteuttaminen: Kulttuuriluotsi -toiminta, kulttuurilähete Lasten ja nuorten kulttuuriviikot Lue mulle! - hanke 	<ul style="list-style-type: none"> kirjasto- ja kulttuuripalvelut kulttuurijärjestöt yleishyödylliset yhteisöt kulttuurihankevalmistelutyöryhmä sosiaali- ja terveyspalvelut varhaiskasvatus perusopetus nuorisotyö toisen asteen oppilaitokset kansanopistot etsivä nuorisotyö työllisyyspalvelut
3.	1. Mielekäs oppimispolku	<ul style="list-style-type: none"> koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24 vuotiaiden osuus 5 % vastaavan ikäisestä väestöstä 	<ul style="list-style-type: none"> kouluterveyskyselyn mittareita etsivän nuorisotyön mittareita 	<ul style="list-style-type: none"> Hyvinvoiva koululainen -hankkeen menetelmien käyttö Valma 	<ul style="list-style-type: none"> perusopetus opo toisen asteen oppilaitokset

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
OPPIMIS- JA ELÄMÄN-HALLINTA-TAIDOT		<ul style="list-style-type: none"> 90 % kouluterveyskyselyyn vastanneista kokee koulunkäynnin / opiskelun mielekkäänä ja motivoivana 	<ul style="list-style-type: none"> työllisyyspalvelun mittareita tehostetun ja erityisen tuen tilastot 	<ul style="list-style-type: none"> Telma yhteistyö eri oppilaitosten välillä yksilölliset tuen järjestämisen ratkaisut, varhainen tuki JOPO-luokka tukiluokat nivelvaiheiden tiedon siirron kehittäminen kiusaamisen ehkäisyn toimintamallit yhteisöllinen opiskelu-huolto toimivat mallit koulutuksen ulkopuolelle jäävien tavoittamiseen, kuntouttamiseen ja opiskelujen piiriin pääsemiseen R17 -linja linja perusopetuksen päättäneille, joilla ei opiskelupaikkaa 	<ul style="list-style-type: none"> kuraattori erityisnuorisotyöntekijä koulunuorisotyöntekijä (2.aste) etsivä nuorisotyö srk:t Karkun ev.opisto
	2. Oppimista tukeva ympäristö	<ul style="list-style-type: none"> viihtyisä, virikkeellinen, turvallinen, terveellinen ja yhteisöllinen koulu- ja opiskelu ympäristö oppilaitoksen ja vanhempien välisen yhteistyön oppimista tukeva toiminta 	<ul style="list-style-type: none"> kouluterveyskyselyn mittareita vanhempainyhdistysten määrä ja 	<ul style="list-style-type: none"> oppilas- ja opiskelijakuntatyö opiskeluhuollon ohjausryhmän toiminnan tavoitteellisuus 	<ul style="list-style-type: none"> varhaiskasvatus koululaiset / opiskelijat koulu- ja opiskelijat

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
			toiminnan pääta- voitteet <ul style="list-style-type: none"> opiskeluhuollon re- sursit 	<ul style="list-style-type: none"> Kiva koulu –toiminta- tapa Liikkuva koulu –hanke Kimpassa -hanke Lue mulle -hanke vanhempainillat luennot kunnallisen vanhem- painyhdistyksen perus- tamisen tukeminen ja yhteistyö yhdistysten kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> tilakeskus oppilaitosten johtajat vanhempainyh- distysten pj:t
	3. Mielenterveyden tuke- minen	<ul style="list-style-type: none"> mielenterveysoireiden väheneminen palveluiden piiriin pääsee nopeasti ja var- haisessa vaiheessa itsetunnon vahvistaminen yksilöiden ja yhteisöjen resilienssin vahvis- tuminen 	<ul style="list-style-type: none"> kouluterveysky- selyn mittareita mielenterveyspal- veluiden käyttöti- lastot Mieli ry:n seuranta- tilastot työntekijöiden ko- kemukset 	<ul style="list-style-type: none"> matalan kynnyksen pal- velut tukiluokat nuorisotiimin perustami- nen Kimpassa hanke luontoliikunta Mielen maisema –har- joitteet Mielenterveystalo -netti- palvelu Friends -toimintamalli IPC-menetelmä (nuorten masennusoireiden var- hainen interventio kou- luilla) 	<ul style="list-style-type: none"> neuvola varhaiskasvatus oppilaitokset Tukitalo liikuntapalvelut kirjasto- ja kult- tuuripalvelut nuorisopalvelut 3.sektori srk:t

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
	4. Nuorten talous- ja yrittäjyystietoisuuden vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> 9-luokan oppilaille on oma pankkitili 9-luokan oppilas osaa tehdä cv:n ja osaa arvioida omaa osaamistaan luodaan rakenteita ja mahdollisuuksia nuorten kesätyöllistymiseen yrittäjyystietoisuuden lisääminen 	<ul style="list-style-type: none"> kaupungin kesätyöpaikkojen määrä kaupungin myöntämien kesätyöllistämistukien määrä 4h -yrittäjien ja NY:n määrä 	<ul style="list-style-type: none"> yrittäjyyskasvatusfoorumi 4H-yrittäjyys NY (Nuori Yrittäjyys) -toiminta työleirit nuorisotiloilla kaupungin kesätyöllistämisen Yrittäjyyttä sisältävät opintojaksot lukiokoulutuksessa TET-harjoittelut opettajille perehdytystä ja materiaalia yrittäjyyskasvatukseen liittyen 	<ul style="list-style-type: none"> nuoret oppilaskunnat perusopetus, toinen aste 4h-yhdistykset 3. sektori srk:t yrietykset nuorisopalvelut etsivä nuorisotyö työllisyyspalvelut elinkeinopalvelut kaupungin viranhaltijat
4. OSALLISUUS JA YHDENVERTAISUUS	1. Kaikilla lapsiperheillä on mahdollisuus harrastukseen	<ul style="list-style-type: none"> kaikissa kaupunginosissa on lapsiperheille vapaa-ajantoimintaa 90 % yläkoululaisista käyttää nuorisopassin palveluja 	<ul style="list-style-type: none"> pienien lasten ja heidän perheidensä hyvinvointitutkimuksen mittareita nuorisopassia käyttäneet % yläkoululaisista 	<ul style="list-style-type: none"> Harrastamisen Suomen malli Nuorisopassi sosiaalipalveluiden tukimuodot Sastamalan Opiston aktiivimaksu pienituloisille perheille toimivat lähiliikuntapaikat kaupungin kerhotoiminta järjestöjen ja yritysten kerhotoiminta 	<ul style="list-style-type: none"> lapset, nuoret ja perheet sosiaalipalvelut elämänlaatu- palvelut oppilaitokset tekninen toimi 3.s sektori srk:t yrietykset yleishyödylliset yhteisöt

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
	2. Yksinäisyyden kokemuksen vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> jokaisella on vähintään 1 läheinen ystävä ketään ei jätetä koulussa ryhmän/ryhmätöiden ulkopuolelle 	<ul style="list-style-type: none"> kouluterveyskyselyn mittareita 	<ul style="list-style-type: none"> srk:n kerhotoiminta integroitu kerhotoiminta koulupäivään Kimpassa –hanke tukioppilastoiminta ryhmytykset opettajien koulutus tunne- ja vuorovaikutustunnit erityisesti aloittavien luokkien alkuun (vrt. Ylöjärven malli) vanhemmille tietoa lasten ja nuorten yksinäisyydestä moottoripaja 	<ul style="list-style-type: none"> varhaiskasvatus oppilaitokset tukitalo nuorisopalvelut oppilashuolto srk:t
	3. Asukkaat mukaan palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen	<ul style="list-style-type: none"> asukkaiden / palveluiden käyttäjien mielipide tulee kuuluviin jo palvelujen suunnittelu tai kehittämissivaiheessa lapsivaikutusten arviointi käytössä 	<ul style="list-style-type: none"> kuntalaisaloitteiden määrä/vuosi kouluterveyskyselyn mittareita asukas-/asiakasraatien lkm EVA –arviointit / vuosi 	<ul style="list-style-type: none"> vanhempainillat kyläillat/foorumit/asukas- /asiakasraadit virkamiesten chat avoimet/streematut valtuuston kokoukset lausuntopyynnöt yhdistyksille, yrityksille, oppilaskunnille, nuvalle osallistava budjetointi EVA kunnallisen vanhempainyhdistyksen perustamisen tukeminen 	<ul style="list-style-type: none"> oppilaitokset järjestöt yrietykset virkamiehet kuntalaiset

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
5. ELINYMPÄRISTÖN TURVALLISUUS	1. Liikennekäyttäytymiseen vaikuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> • liikenneonnettomuuksien määrä vähenee • turvallisuuden tunne liikenteessä lisääntyy • asennemuutos liikennekäyttäytymisessä muuttuu muut käyttäjät huomioivammaksi 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Liikenneturvan tilastot</u> • turvallisuuskyselyn tulokset 	<ul style="list-style-type: none"> • mopo -tapahtuma • liikennekasvatusluennot koulussa • liikenneturvallisuustyöryhmä • liikennekasvatuksen vuosikello 	<ul style="list-style-type: none"> • lapset, nuoret ja perheet • varhaiskasvatus • perusopetus • toinen aste • Poliisi • Liikenneturva • autokouluopettajat • nuorisopalvelut • tekninen toimi • srk:t
	2. Turvalliset kävely- ja pyöräilyreitit	<ul style="list-style-type: none"> • valaistut, merkityt reitit 	<ul style="list-style-type: none"> • Kävely- ja pyöräilyn edistämishjelman mittarit 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmä</u> • Pyöräilyviikko yms. teemaviikot • <u>Visit Sastamalan pyöräilyreitit</u> • merkityt vaellusreitit mm. Ritajärvi 	<ul style="list-style-type: none"> • lapset, nuoret ja perheet • varhaiskasvatus • perusopetus • toinen aste • tekninen toimi • elinkeinopalvelut
	3. Turvalliset koulumatkat	<ul style="list-style-type: none"> • Koulujen lähiympäristöjen valaisu ja liikenteen kulun ohjaus • koulukuljetuskriteerien ajantasaisuus • turvalliset koulumatkat myös kiusaamisen näkökulmasta 	<ul style="list-style-type: none"> • kouluterveyskyselyn mittareita 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>koulumatkat kevyesti</u> • alakouluilla toteutetaan turvallisuuskävelyt vuosittain koulun pihalla ja lähialueella 	<ul style="list-style-type: none"> • lapset, nuoret ja perheet • koulut • tekninen toimi • vanhempien yhdistykset
	4. Rikosten torjunta	<ul style="list-style-type: none"> • perheille on tarjolla varhaisen tuen keinoja ja tukea syrjäytymisen ehkäisyyn • perheet tunnistavat tuentarpeet ja osaavat hakea apua 	<ul style="list-style-type: none"> • rikostilastot 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Ankkuri -mallin</u> käyttöön otto 2021 • ROTI 	<ul style="list-style-type: none"> • lapset, nuoret ja perheet • neuvola

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
		<ul style="list-style-type: none"> • avoin, turvallinen ja kannustava kasvuym-päristö lapsille ja nuorille 		<ul style="list-style-type: none"> • ehkäisevän päihdetyön menetelmät • oppilashuollon yhteistyö 	<ul style="list-style-type: none"> • varhaiskasvatus • nuorisopalvelut • etsivä nuorisotyö • työllisyyspalvelut • koulu • sosiaalipalvelut • Poliisi • srk:t
	5. Lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisy	<ul style="list-style-type: none"> • perheet tunnistavat tuentarpeet ja osaavat hakea apua • kunnassa tarjolla nopeaa, oikea-aikaista kriisiapua ja tukea • ammattilaiset oppivat tunnistamaan lähisuhdeväkivaltatilanteita ja ottavat asian puheeksi • Rikoksen uhreille on saatavilla tarpeelliset tukipalvelut (RIKU) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kouluterveyskeskelyn mittareita • Marak -työryhmän tilastot 	<ul style="list-style-type: none"> • oppilaitosten kiusaamis- ja väkivallan ehkäisy-suunnitelmat • Sastamalan avainhenkilöverkosto • Marak -työryhmä • lähisuhdeväkivaltaopas • Riku –tukihenkilö • Kriisityö 	<ul style="list-style-type: none"> • lapset, nuoret ja perheet • neuvola • varhaiskasvatus • koulu • mt- palvelut • sosiaalipalvelut • Poliisi • Tukitalo • srk:t
6. PALVE-LUOHJAUS JA VIES-TINTÄ	1. Pyydä apua –nappi nettisivulla	<ul style="list-style-type: none"> • asukkaiden yhteydenottopyyntö mahdollista jättää koska tahansa ja pyyntöön vastataan 2 työpäivän kuluessa 	<ul style="list-style-type: none"> • yhteydenotot ja syyt • pyyntöihin vastausaika • palvelun tarpeellisuus arvioidaan vuosittain ja sote – muutoksen toteutuessa 	<ul style="list-style-type: none"> • sosiaaliohjaus –vastaa pyyntöihin ja välittää eteenpäin 	<ul style="list-style-type: none"> • sosiaaliohjaus

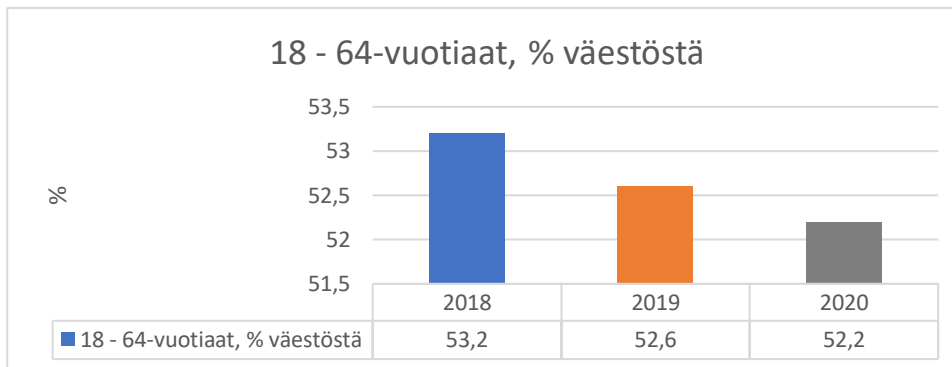
Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
	2. Perhepalvelu(ohjaus)numero	<ul style="list-style-type: none"> • palvelussa annetaan työpäivinä tunnin / 2 tunnin ajan palveluohjausta (klo 15-16/17) ja kiireellisissä asioissa mahdollisuus antaa aika palveluun 2 pv:n sisällä 	<ul style="list-style-type: none"> • yhteydenotot ja syyt • palvelun tarpeellisuus arvioidaan vuosittain ja sote – muutoksen toteutuessa 	<ul style="list-style-type: none"> • perhepalveluverkostossa sovitaan palveluohjausta antavat ja palveluvuorot sekä sovitaan ajan antamisen kriteerit ja toteutustapa 	<ul style="list-style-type: none"> • PPVohry
	3. Perhepalvelut kaupungin nettisivulla, myös digipalvelut linkkeinä Vrt. Nettisivu uudistus/ sähköinen ajanvaraus	<ul style="list-style-type: none"> • asukas saa helposti tiedon kaupungin perhepalveluista, mitä apua niistä saa ja kehen ottaa yhteyttä palvelun saamiseksi. Lisäksi nettisivulla on linkkejä muiden palveluntuottajien palveluihin ja aina käytössä oleviin digipalveluihin 	<ul style="list-style-type: none"> • asiakaskyselyssä arviot sivujen palvelu(ohjaus)kyvystä 	<ul style="list-style-type: none"> • yhdet yhteiset sivut • jokainen toimiala vastaa omien palveluidensa osalta www sivujen tietojen ajantasaisuudesta 	<ul style="list-style-type: none"> • perhepalveluverkosto = lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointiryhmä
	4. Perheen hyvinvointiuutiset -julkaisu	<ul style="list-style-type: none"> • julkaisu ilmestyy 3-4- kertaa vuodessa perhepalveluverkoston toimijoiden nettisivuilla / jaettavana paperilehtisenä, jossa joka ilmestymiskerralla tietoa jostakin teemasta (ravitseminen, liikunta, kiusaaminen, mielenterveys, huumeet) sekä tietoa ajankohtaisista ja tulevista tapahtumista 	<ul style="list-style-type: none"> • asiakaskyselyssä arviot julkaisun tarpeellisuudesta 	<ul style="list-style-type: none"> • perhepalveluverkostossa perustetaan tiedotustiimi, joka vastaa julkaisun sisällön keräämisestä koko verkoston osalta 	<ul style="list-style-type: none"> • perhepalveluverkosto

3.2 Työikäiset – tilannekuvasta hyvinvointisuunnitelmaksi

Tilannekuvaa muodostettiin hyvinvointiryhmän jäsenten kokemustiedon perusteella ja käytettiin seuraavia tilastotietoja:

- [Sotkanet](#)
- [Työllisyyskatsaus Pirkanmaa](#)
- [AvoHilmo](#) perusterveydenhuollon avohoidon käytisyys (lakisääteinen ja ei-lakisääteinen työterveyshuolto)
- Hyvinvointiryhmään kuuluvien toimijoiden tilastotietoja.

Sastamalan väestöstä 52,2 % on työikäisiä (18-64 v).

Sastamalan työvoima on 10 121 henkilöä huhtikuussa 2021. Samaan aikaan avoimia työpaikkoja oli 235 ja työttömiä työnhakijoita 884 eli 8,7 % työvoimasta. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli 95 ja pitkäaikaistyöttömiä 242.

Osatyökykyisiä työvoimasta on 1,25 % ja työkyvyttömyyseläkettä saavia työikäisistä on 8,4 % (v. 2019). Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä on 59,6 vuotta (v. 2018).

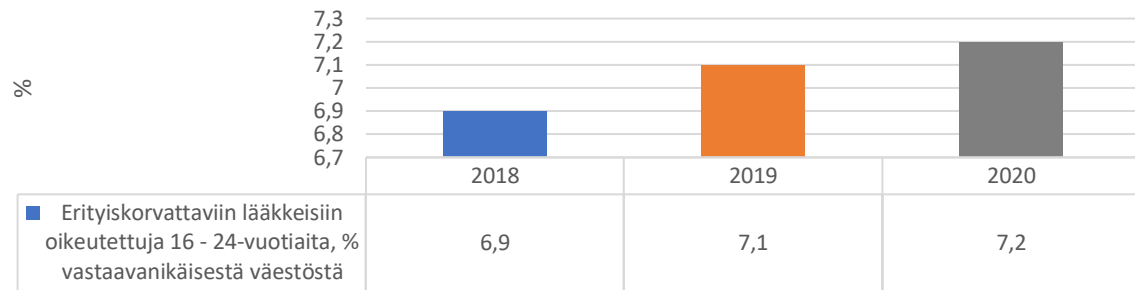
Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17-24 -vuotiaista on 7,3 %. 20 vuotta täyttäneistä keskiasteen koulutuksen on saanut 45,6 % ja korkea-asteen koulutuksen 23 %. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita oli 2,5 % 25-64 -vuotiaista v. 2019.

Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki oli 19,3 euroa / asukas v. 2020. Työllistymistä tukevien palvelujen nettokäyttökustannukset olivat 22,9 euroa / asukas v. 2019.

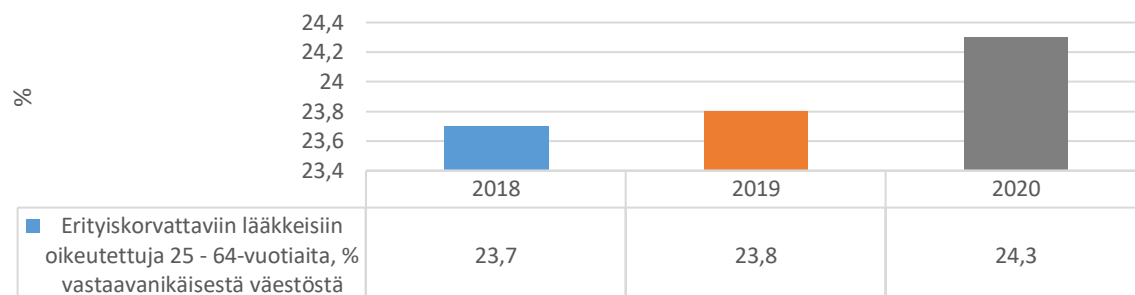
Työttömien terveystarkastuksissa kävi 54,5 % työttömistä v. 2019. Työterveyshuollon käyntejä (lakisääteinen ja ei-lakisääteinen) vuonna 2021 toukokuuhun mennessä oli eniten seuraavissa sairausryhmissä:

- tuki- ja liikuntaelinten sekä sidekudoksen sairaudet
- mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt

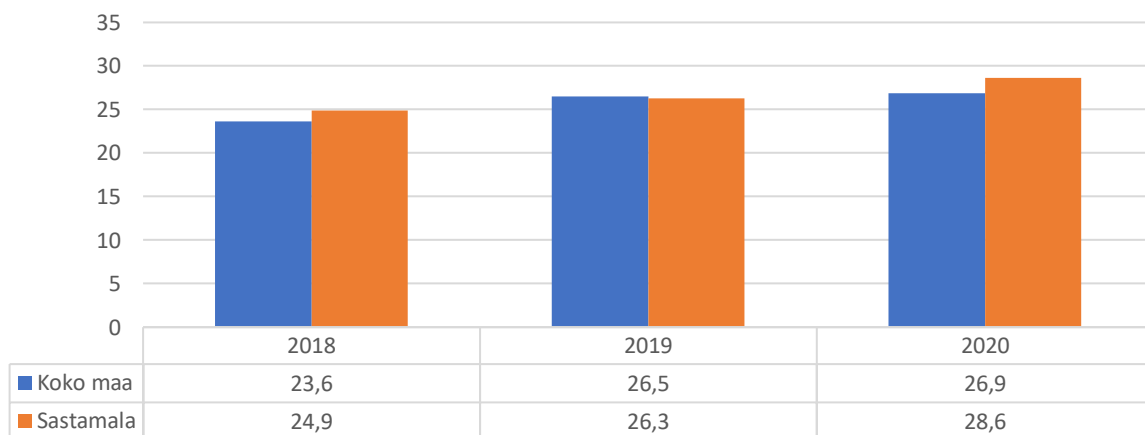
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 16 - 24-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

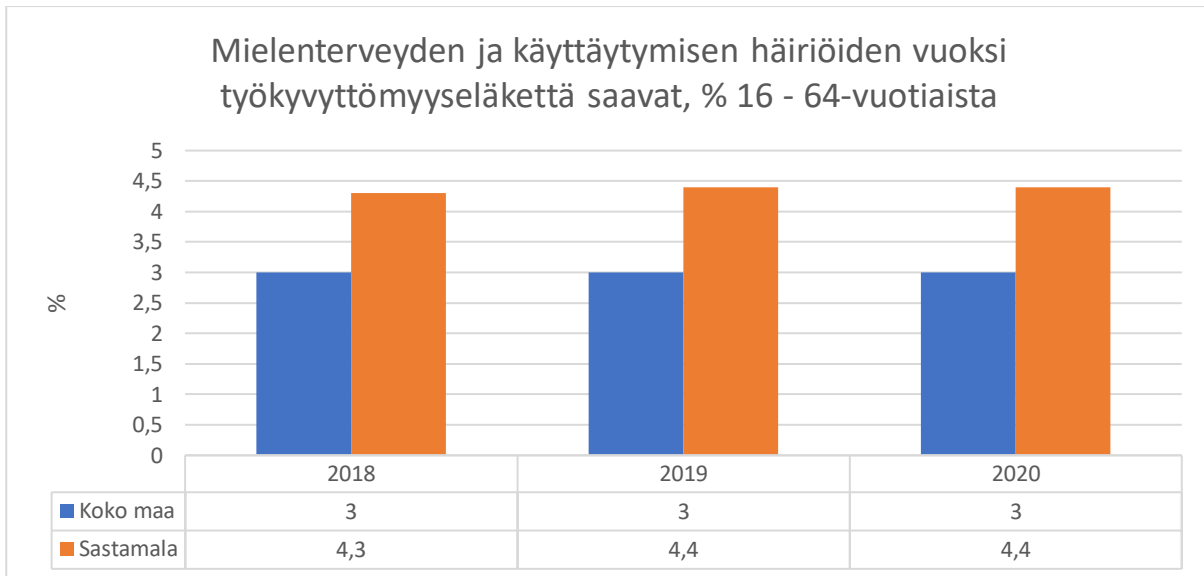

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64- vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Työkäisten hyvinvointisuunnitelma on valmisteltu tilannekuvan perusteella hyvinvointiryhmässä. Sen painopisteet ovat:

ELINTAPOHJAUS

TYÖLLISYYS JA TYÖKYKYISYYS

**OSALLISUUS JA
ELÄMÄNHALLINTA**

**ENNALTAEHKÄISEVÄ MIELEN-
TERVEYS- JA PÄIHDETYÖ**

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
1. ELINTAPAOHJAUS	1. elintapaohjauksen palvelutarjottimen ja palveluketjujen valmistelu; liikunta, ravitsemus, päihteettömyys, savuttomuus, unettomuuden lääkkeetön hoito, syrjäytymisen ehkäisy	<ul style="list-style-type: none"> • palvelutarjotin ja palveluketjut valmiina vuoden 2021 aikana 	<ul style="list-style-type: none"> • toteutunut / ei toteutunut 	<ul style="list-style-type: none"> • valmistellaan PirSote hankesalkku 4:ssä 	<ul style="list-style-type: none"> • Sotesi terveystalvet • Sotesi sosiaalipalvelut • liikuntapalvelut • työllisyyspalvelut • Sotesi mt- ja päihdepalvelut • Servi + muut ravitsemuspalvelujen tuottajat • järjestöt • yritykset
2. TYÖLLISYYS JA TYÖKYKYISYYS	1. julkisten työvoimapalvelujen uudistaminen	<ul style="list-style-type: none"> • työvoima- ja yrityspalvelujen järjestämisvastuun siirto kuntiin valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti • työttömien työnhakijoiden työllistyminen sekä koulutukseen ja palveluihin ohjautuminen tehokkaasti 	<ul style="list-style-type: none"> • toteutunut / ei toteutunut • työttömien osuus työvoimasta • työllisyysaste • alle 25 v työttömät työnhakijat % alle 25 v työvoimasta 	<ul style="list-style-type: none"> • työllisyyden edistämisen kuntakokeilut <ul style="list-style-type: none"> - nimetty OMA-valmentaja kaikille kokeilun kohderyhmään kuuluville - keskitetyt kotoaikaisen työllisyyspalvelut Pirkanmaalla 	<ul style="list-style-type: none"> • työllisyyspalvelut • elinkeinopalvelut • Sasky • Tampereen kaupunki, työllisyys- ja kasvupalvelut
	2. työikäisten työkyvyn arviointi ja kuntoutuspalveluiden uudistaminen niin, että työkyvyn arviointi ja työkyvyn tuen palvelut tuodaan osaksi tulevaisuuden	<ul style="list-style-type: none"> • palvelut työkyvyn arviointiin ja kuntoutukseen organisoitu 	<ul style="list-style-type: none"> • toteutunut / ei toteutunut • työttömien terveystarkastusten lkm 	<ul style="list-style-type: none"> • Työkyky 2019-2023 -ohjelman toimenpiteet • Pirkanmaan työkykyhankkeen toimenpiteet 	<ul style="list-style-type: none"> • Sotesi

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
	sosiaali- ja terveyskeskusta yhdenvertaisesti kaikkien saataville	<ul style="list-style-type: none"> työnhakijat ovat työkykyisiä ja työllistymiskykyisiä osatyökykyisten ja pitkäaikaistyöttömien työkyvyttömyysajat / -jaksot vähenevät 		<ul style="list-style-type: none"> terveystarkastukset / työttömien terveystarkastukset 	
	3. osaamisen kehittäminen työelämälähteisesti	<ul style="list-style-type: none"> osaamisen ja työn vaatimusten kohtaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> suoritetut tutkinnot ja tutkinnon osat työttömien koulustausta avoimet työpaikat toimi-aloittain 	<ul style="list-style-type: none"> uudistunut ammatillinen koulutus oppivelvollisuus uudistus urasuunnitelmien laatimista/ korkea-asteelle hakeutumista varten vuoden ajan lukiosta valmistumisen jälkeen jatkuvan oppimisen tuen palvelut (Sastamalan opisto ja SASKY) 	<ul style="list-style-type: none"> työllisyyspalvelut/kuntakokeilu elinkeinopalvelut Sastamalan Opisto Sasky lukio
3. OSALLISUUS JA ELÄMÄNHALLINTA	1. asiakkaiden kuuleminen ja heidän näkemystensä esiin tuominen asiakasraatien avulla sosiaalityön palveluiden järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvien kysymysten osalta sekä asiakkaiden osallisuuden kokemuksen vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> 2 kertaa vuodessa asiakasraati 	<ul style="list-style-type: none"> toteutunut / ei toteutunut 	<ul style="list-style-type: none"> sosiaalityön asiakasraadit 	<ul style="list-style-type: none"> Sotesi aikuisosiaalityö
	1. kansalaistaitojen / elämönhallintataitojen parantaminen	<ul style="list-style-type: none"> madaltaa kynnystä ammatilliseen koulutukseen siirtymiseen ja työllistymisen kynnyn madaltamiseen 	<ul style="list-style-type: none"> opintojen aloittajien lkm työllistyminen / lkm 	<ul style="list-style-type: none"> digitaitojen kehittäminen jatkuvan oppimisen tuki työkykyverstaas työmarkkinataitojen klinikka 	<ul style="list-style-type: none"> Sastamalan Opisto työllisyyspalvelut <ul style="list-style-type: none"> - etsivän nuorisotyön ryhmät

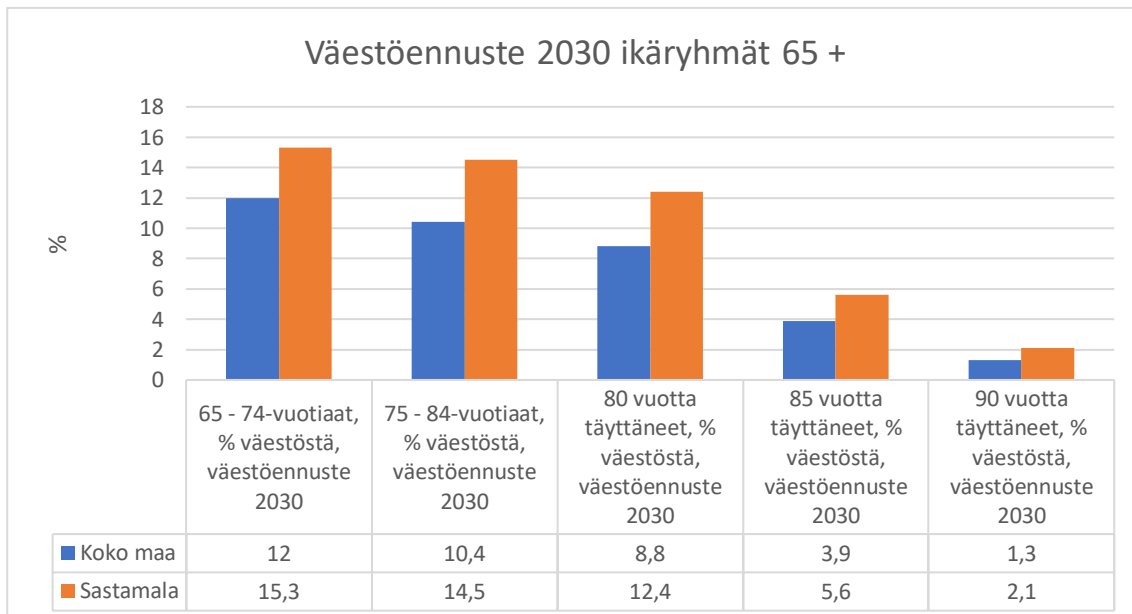
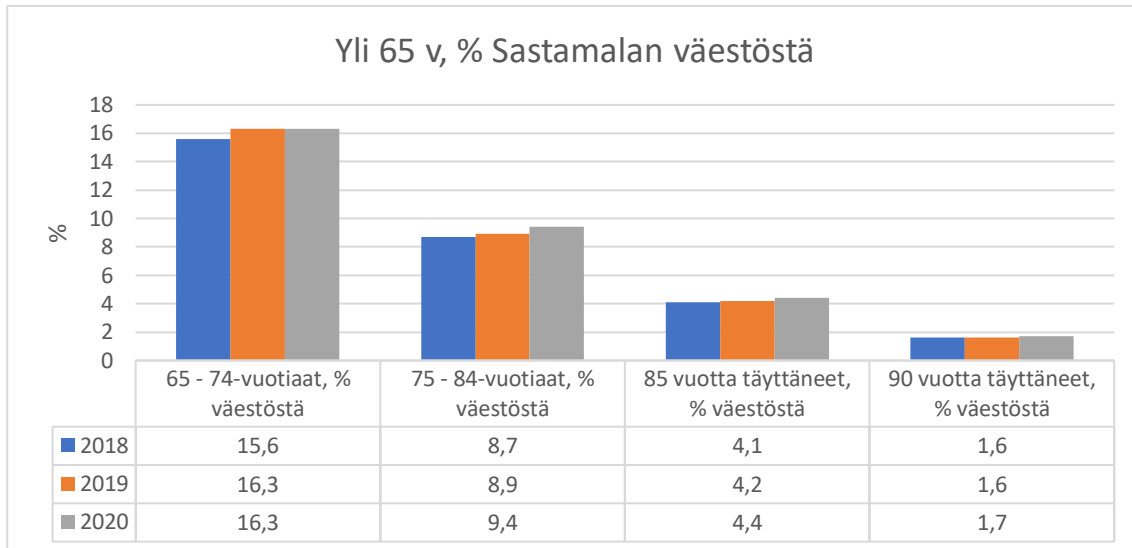
Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
	2. harrastus- ja vapaa-ajan toimintoihin aktivoiminen 3. palvelujen saatavuus ja saavutettavuus / palvelujen tarve kuntaan muuttaville	<ul style="list-style-type: none"> osallisuuden ja oman merkityksellisyyden kokemuksen vahvistaminen palvelua tarvitsevien lukumäärän selvittäminen tarpeiden selvitys kotoutumisen parantaminen 	<ul style="list-style-type: none"> liikuntapassien lkm aktiiviopiskelijakorttien käyttäjien lkm 	<ul style="list-style-type: none"> yrittäjyyspaja liikuntapassi vähän liikkuville Liikuntaneuvolasta aktiiviopiskelijan kortti Opistolla minkä tahansa palvelun piiriin tuleville tarjotaan tietoa kotoutumispalveluista muuttokoordinaattori-palvelun aloittaminen 	<ul style="list-style-type: none"> kuntouttava työtoiminta liikuntapalvelut kulttuuripalvelut Sastamalan Opisto järjestöt /seurat Sotesi aikuissosi-aaliftyö työllisyyspalvelut varhaiskasvatus oppilaitokset järjestöt matkailu / viestintä/ konsernihallinto
4. ENNALTAEHKÄISEVÄ MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ	1. mielenterveyden edistäminen mielenterveystaitoja vahvistamalla	<ul style="list-style-type: none"> mielenterveyssyistä johtuvat sairauspoissaolot vähenevät mielenterveys- ja päihdepalveluista tiedottaminen hyvät konsultaatiokäytännöt muille ammattilaisille yhteistyö toisen asteen oppilaitosten / työpaikkojen kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> vuositilastot nettisivujen ajan tasalla pitäminen lehtijuttu muutoksesta → toteutunut kyllä/ei onko konsultaatiokäytännöt selkiytetty 	<ul style="list-style-type: none"> Mielen tasapainoa työpaikoille -hanke mielenterveyden ensiapu ja ennaltaehkäisevän mielenterveystyön koulutukset PirSOTE HS 4-> konsultaatiokäytänteiden yhdenmukaistaminen osaamisen kartoitus → PirSOTE HS4 -> koulutus-tarjotin 	<ul style="list-style-type: none"> Tukitalo Sastamalan Opisto Sotesin mielenterveys- ja päihdepalvelut oppilaitokset työpaikat

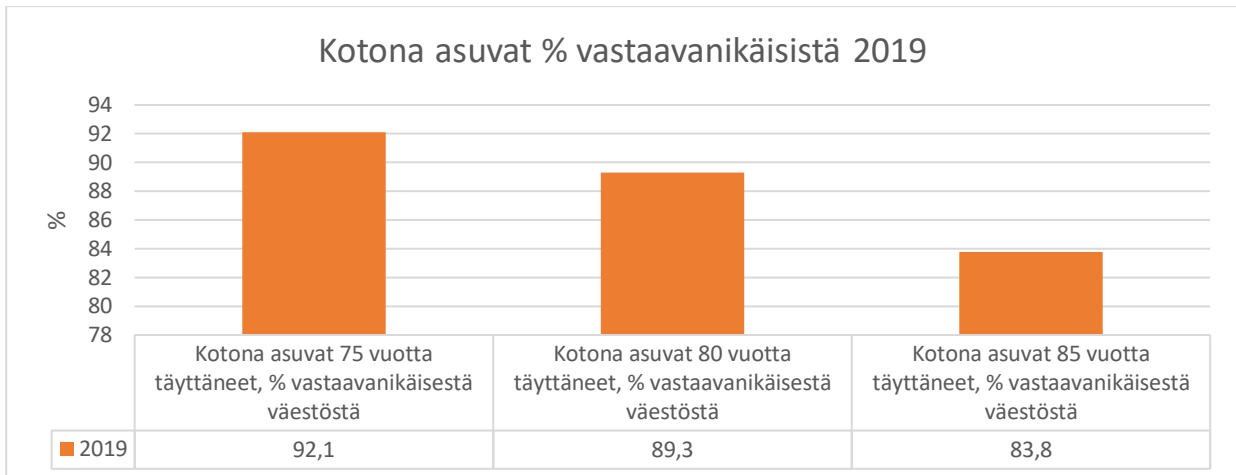
Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
		(koulutus / informatio) <ul style="list-style-type: none"> • aktiivinen kouluttaminen teemoista 	<ul style="list-style-type: none"> • onko ollut yhteistyötä • asiakaspalautekysely • toteutuneet koulutusmäärät • hyvän mielen työpaikat Sastamalassa 		
	2. päihdehaittojen vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> • ehkäisevän päihdetyön rakenteen ja sisällön kehittäminen • yhteistyö toisen asteen / työpaikkojen oppilaitosten kanssa (koulutus / informatio) • kuntalaisten mahdollisimman hyvä mielen tasapaino • päihdehoito-ohjelma yhteistyössä työterveyshuollon kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> • onko ollut yhteistyötä, esim. infokioskit kyllä/ei • asiakaspalautekysely 	<ul style="list-style-type: none"> • PirSote HS4, osaamisen kartoitus -> koulutustarjotin 	<ul style="list-style-type: none"> • Sotesi / mielenterveys- ja päihdepalvelut

3.3 Ikääntyneet – tilannekuvasta hyvinvointisuunnitelmaksi

Tilannekuvaa muodostettiin hyvinvointiryhmän jäsenten kokemustiedon, vanhusneuvostolle sekä ikääntyneiden kanssa toimivien tahojen edustajille tehtyjen kyselyjen tulosten perusteella sekä käytettiin seuraavia tilastotietoja:

- [Sotkanet](#)

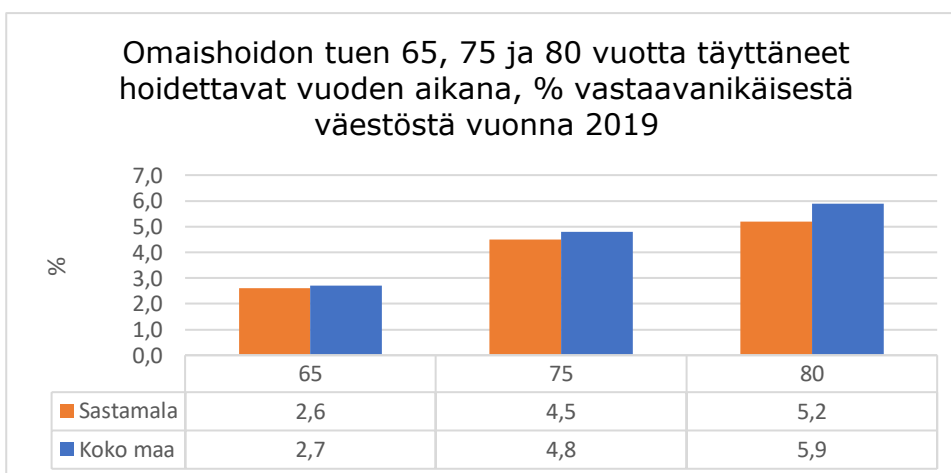
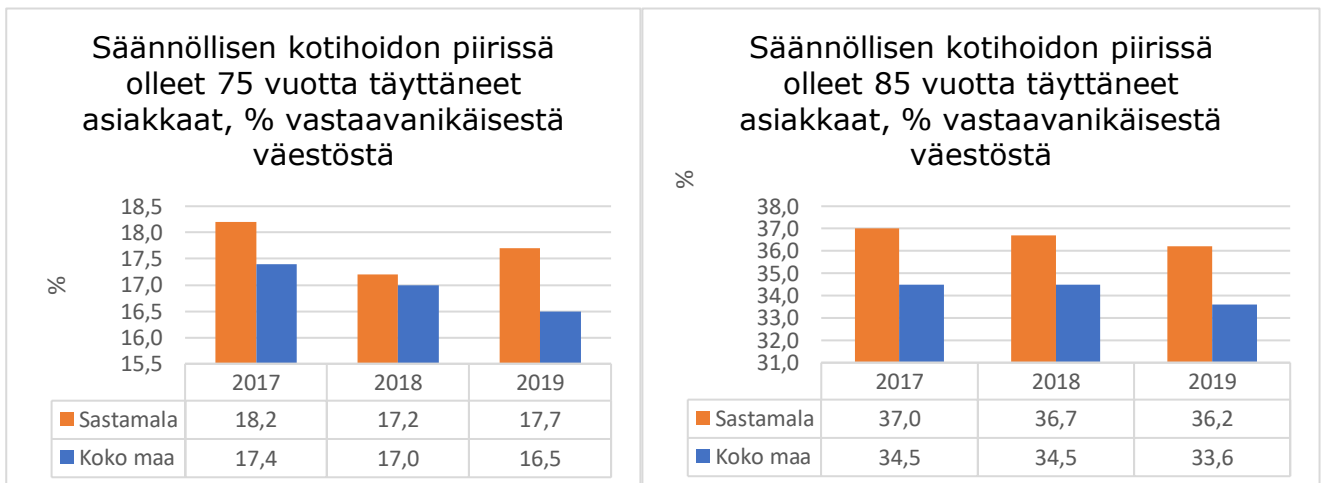

Yksin asuvia 75 vuotta täyttäneistä vuonna 2019 oli noin puolet.

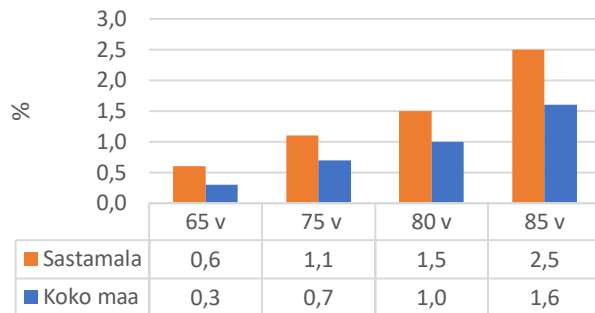
Täyttä kansaneläkettä saavien osuus vuonna 2019 oli 1,8 % ja osuus vähenee sitä mukaa kun työeläkkeen saajien osuus lisääntyy.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 65 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä oli 0,1 % vuonna 2019.

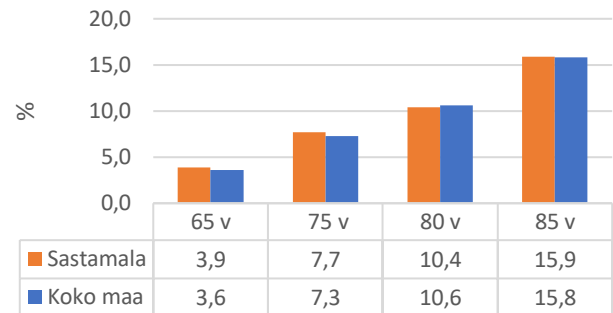
Eri palveluiden piirissä olevien ikääntyneiden osuutta kuvataan seuraavissa taulukoissa:

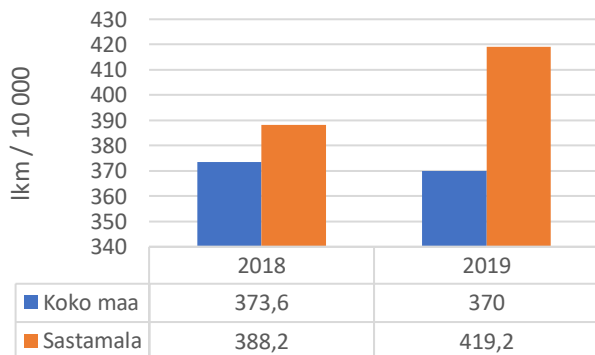
Tavallisen palveluasumisen 65, 75, 80 ja 85 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12.2019, % vastaavanikäisestä väestöstä

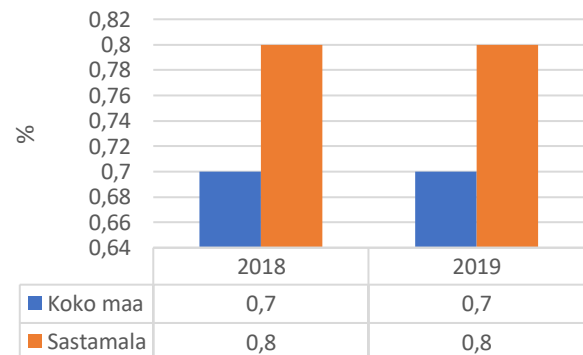
Tehostetun palveluasumisen 65, 75, 80 ja 85 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12.2019, % vastaavanikäisestä väestöstä

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavanikäistä

Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavanikäisestä väestöstä

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmaa on valmistellut tilannekuvan perusteella ikäihmisten avopalvelujohtaja, asumispalvelujohtaja, kiinteistöpäällikkö, sivistyspalveluiden talous- ja hallintopäällikkö, yhdyskuntatekniikan päällikkö ja hyvinvointikoordinaattori konsultoiden sähköpostilla vanhusneuvostoa ja ikääntyneiden kanssa työskenteleviä ammattilaisia. Hyvinvointisuunnitelman painopisteet ovat:

TOIMINTAKYKYISYYS

OSALLISUUS

LIIKKUMISTA TUKEVA YMPÄRISTÖ

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuu-tiimi
1. TOI-MINTA-KYKYI-SYYS	1. ikääntyneiden elintapaohjauksen palveluketjujen valmistelu	<ul style="list-style-type: none"> • palveluketjut valmiina vuoden 2022 aikana 	<ul style="list-style-type: none"> • toteutunut / ei toteutunut 	<ul style="list-style-type: none"> • valmistellaan PirSote hankesalkku 4:ssä 	<ul style="list-style-type: none"> • terveyspalvelut • liikunta- ja palvelut • Servi + muut ravitsemuspalvelujen tuottajat • ikäihmisten avopalvelut • ikäihmisten asu- ja palvelut
	2. oikeanlaisen ravitsemuksen merkityksen esiin tuominen toimintakyvyn ylläpitämisessä	<ul style="list-style-type: none"> • säännöllisen palvelun piirissä olevilla ei ole vajaaravitsemustilannetta • ikääntyneillä on parempi tietoisuus ikääntyneiden ravitsemuksesta 	<ul style="list-style-type: none"> • säännöllisen palvelun piirissä olevilta ravitsemusarviointien lukumäärä • niiden asiakkaiden %osuus kaikista arvioiduista asiakkaista, joilla virheravitsemuksen heräte aktivoituu RAI-arvioinnissa 	<ul style="list-style-type: none"> • ikääntyneiden ruokasuositusten aktiivinen hyödyntäminen koko palveluketjussa ja palvelutuotannossa / huomioidaan ikäihmisten ravitsemukselliset tarpeet (huom. palveluntuottajan kilpailutukset ikäihmisten ravitsemuksen näkökulmasta) • ravitsemustilannearviointi säännöllisen palvelujen (myös yksityisten palvelujen) piirissä oleville kerran vuodessa 	<ul style="list-style-type: none"> • Servi + muut ravitsemuspalvelujen tuottajat • ikäihmisten avopalvelut • ikäihmisten asu- ja palvelut

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuu- tiimi
	3. liikunnan / liikuntamahdollisuuksien edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> ikäntyneet liikkuvat arjessa 	<ul style="list-style-type: none"> kaatumisiin ja puutoamisiin liittyvät hoitajaksot kaupungin yli 65 v kuntosalikäyttäjien määrä eläkeläisjärjestöjen liikuntasalivuorojen määrä niiden asiakkaiden %osuus kaikista säännöllisten palveluiden piirissä olevista arvioiduista asiakkaista, joilla todettu kaatumisriski RAI-arvioinnissa 	<ul style="list-style-type: none"> Ikäpisteissä oman ravitsemustilanteen arviointimahdollisuus (MNA) ravitsemustietouden jakaminen Ikäpisteissä yhdessä syömisen mahdollistaminen ja siihen kannustaminen kaatumisen ehkäisyn toimintasuojelman käytännöt - palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä Vertaisveturi- ja Kunnon Hoitaja toimintamallit Seniorikortti kaupungin kuntosalien maksuton käyttö eläkeläisille Kinestetiikan turvin edistetään henkilön omien voimavarojen edistämistä ja ylläpitämistä säännöllisten palveluiden piirissä olevilla ikäihmisillä ikäntyneille kohdennetut liikuntatoiminnot eläkeläisryhmien maksuttomat liikuntasalivuorot sekä ikäihmisille suunnitellut ja suunniteltavat ulkoliikuntapaikat 	<ul style="list-style-type: none"> terveyspalvelut liikunta- palvelut ikäihmisten avopalvelut ikäihmisten asu- mispalvelut eläkeläisjärjestöt liikunta- seurat yritykset Sastamalan Opisto
2. OSALLISUUS	1. osallisuuden vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> ikäntynyt on oman elämänsä asiantuntija 	<ul style="list-style-type: none"> ikäntynyt on itse osallistunut RAI -arviointiinsa - %osuus kaikista asiakkaista 	<ul style="list-style-type: none"> vanhusneuvoston säännölliset kokoontumiset ja koko kaupungin päätöksenteossa 	<ul style="list-style-type: none"> ikäihmisten palvelut

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
		<ul style="list-style-type: none"> vanhusneuvosto toimii ikääntyneiden hyvinvointiasioiden asiantuntijana vanhusneuvostolla on mahdollisuus vaikuttaa kaupungin eri toimialojen suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan (Kuntalaki §27) ikäntyneet ovat mukana palvelujen suunnittelussa ja arvioinnissa 	<ul style="list-style-type: none"> Vanhusneuvoston käsittelemien asioiden lkm hallinnonaloittain EVA – menettelyjen lkm, joihin vanhusneuvosto osallistunut asiakasfoorumien kokouksien lkm Ikäpisteiden ja Juttutupien kokouksien määrä ja osallistujamäärät tyytyväisyys Ikäpisteiden ja Juttutupien palveluun ja asiointiin 	<p>vanhusneuvoston osallistaminen päätöksentekoon</p> <ul style="list-style-type: none"> asiakasfoorumien perustaminen asukaskokoukset Liikuntaraadit Ikäpisteet ja Juttutuvat tarjoavat neuvontaa ja toimintaa ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseksi erilaiset tapahtumat järjestötyö vapaaehtoistyön organisointi vanhusneuvosto on keskeinen toimija ikäihmisten hyvinvointiryhmässä ja hyvinvointiasioiden suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä vanhusneuvosto osallistuu päätösten ennakoarviointiin ikääntyneiden asioiden valmistelussa asiakaskysely Ikäpisteiden ja Juttutupien toiminnasta asiakaskysely asumispalveluista 	<ul style="list-style-type: none"> eläkeläisjärjestöt Srk Vanhusneuvosto kaupungin kaikki toimialat
	2. sähköisten palveluiden hyödyntäminen	<ul style="list-style-type: none"> osallistutaan digitaalisten palvelujen kehittämiseen helposti saavutettavat palvelut / asioiden hoito 	<ul style="list-style-type: none"> etäpalvelujen määrä ja laatu omassa toiminnassa teknologisten ja sähköisten ratkaisujen 	<ul style="list-style-type: none"> digisyrjäytymisen ehkäisy ikääntyneiden digikoulutuksen avulla panostetaan sähköisten palveluiden positiiviseen markkinointiin 	<ul style="list-style-type: none"> Sastamalan Opisto kaupungin kaikki toimialat

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
	3. kulttuuri-osallisuuden lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> jokaisella mahdollisuus nauttia kulttuurista 100 min / vk kulttuurinen osallisuus kirjattu asumispalveluiden piirissä olevien palvelusuunnitelmaan kartoitetaan mahdollisuudet kulttuuriluotsitoiminnan aloittamiseen 	<ul style="list-style-type: none"> kokeilut ja käyttöönotto kysely palvelujen tuottajille / asukkaille 	<ul style="list-style-type: none"> Omaolo -palvelun käyttöönotto otetaan etähoiva osaksi kotona asumista tukevia palveluja kokeillaan hoivapalveluissa uutta tekniikkaa, esimerkiksi lääkejakoautomaatti, virtuaalilasit kulttuurin vienti kotiin etähoivan laitteita hyödyntäen tuodaan esiin mahdollisuuksia/vaihtoehtoja kulttuuritavoitteen toteuttamiseksi 	<ul style="list-style-type: none"> kulttuuripalvelut Ikäihmisten palvelut yksityiset asumispalvelut Sastamalan Opisto järjestöt yrietykset
3. LIIKKUMISTA TUKEVA YMPÄRISTÖ	1. julkinen liikenne / palveluliikenne mahdollistaa palveluiden, harrastusten ja osallisuuden saavuttamisen	<ul style="list-style-type: none"> tiedottaminen ja markkinointi julkisesta / palveluliikenteestä vähintään kerran vuodessa ja muutosten yhteydessä esteettömyys huomioidaan kalustohankinnoissa 	<ul style="list-style-type: none"> matkustajamäärät 	<ul style="list-style-type: none"> tiedotus ikäpistevierailuissa, paikallislehdissä, kaupungin nettisivut, asiakasohjaajat, eriliset kampanjat 	<ul style="list-style-type: none"> ikäihmisten avopalvelut konsernihallinto

Painopiste	Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
	2. iäkkäät asukkaat ovat mukana asumisympäristöjen kehittämisessä ja asuminen ja elinympäristö tukevat itsenäistä selviytymistä	<ul style="list-style-type: none"> • lausuntojen pyytäminen vanhus- ja vammaisneuvostoilta • esteettömät ja turvalliset tilat ja kulkureitit • yhteisöllisyyden tukeminen 	<ul style="list-style-type: none"> • ikäystävällinen kuntakyselystä ympäristö ja rakennukset, julkinen liikenne ja asuminen – kaupunki / muut tahot 	<ul style="list-style-type: none"> • esteettömyyskartointus • kulkuväylien turvallisuuden tarkastelu tarvittaessa 	<ul style="list-style-type: none"> • vanhus- ja vammaisneuvosto • sote -palvelut • tekninen toimi • asukkaat

4. HYVINVOINTIRYHMÄT

Hyvinvointiryhmiin on kutsuttu jäsenet ja osa jäsenistä on toiminnan aikana jonkin verran muuttuneet johtuen henkilö- ja tehtävämuutoksista. Kevät-kesä 2021 hyvinvointiryhmien jäsenet:

Lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä:

Haronoja Tiina	Kulonpää Irmeli	Parto-Koski Marja-Leena
Harsu Kristiina	Kuukka Salme	Piispanen Ildiko
Heikkilä Kati	Lahdenniemi Paula	Pyhältö Veeti
Hänninen-Tolvi Marja	Lehtonen Susanna	Pärssinen Jari
Immonen Mari	Lepistö Sini-Mari	Rajala Jukka
Isonokari -Mannelin Marika	Leppilahti Antti	Rossi Hanna-Leena
Jokinen Jenni	Leppäniemi Tiina	Saari Kaija
Kantola Anne	Lähteenmäki Hanna	Sillanpää Sari
Kares Pekka	Lähteenmäki Pasi	Sivonen Reino
Kelkka Satu	Murtoo Terhikki	Tiensuu Ari
Kirvesmäki Leeni	Mäkelä Erja	Valtonen Mika
Koivu Outi	Mäki-Kerttula Päivi	Vintola Mauri
Korhonen Jarmo	Mäkinen Merja	Vuori Jarkko
Kortelahti Jari	Mäkiranta Tiina	
	Pajunen Sirkku	

Työikäisten hyvinvointiryhmä:

Aarnikuru Tanja	Leppäniemi Tiina
Aro Eija	Lähteenmäki Hanna
Harjula Merita	Parto-Koski Marja-Leena
Hassi Sari	Saarinen Mirva
Hautakangas Leena	Tiensuu Ari
Kaaja Mira	Vaara Paula
Koivisto Jaana	Vainio Reeta
Lepistö Sini-Mari	

Ikääntyneiden hyvinvointiryhmä:

Vanhusneuvoston jäsenet

Honko Marja-Liisa	Mäkelä Pauli	Saukkoriipi Aleksi
Järvenpää Aarne	Naskali Marko	Sivonen Reino
Järvenpää Simo	Nuolikoski Raine	Toivonen Olavi
Laine Päivi	Pajunen Sirkku	Virtanen Leila
Lepistö Sini-Mari	Pietilä Pauli	Vuorenoja Teuvo
Lindberg Bill	Putkonen Aira	
Luukkanen Anja	Santaoja Tauno	

Muut

Alanen Taina	Lähteenmäki Pasi	Sillanpää Sari
Heinäkallio Jaana	Marttila Mervi	Sinisalo Kirsi
Jokinen Jenni	Mäki-Kerttula Päivi	Suni-Laine Marika
Kaarle Sari	Ollinpoika Mari	Suuniittu Teija
Kortelahti Jari	Parto-Koski Marja-Leena	Tapio Mirja
Kukkula Riitta	Pehkonen Sirkku	Uotila Kristiina
Kylväjä Virpi	Piispanen Ildiko	Wallgren Antti
Lehtiniemi Olli	Saari Kaija	Vuopala Juho.

